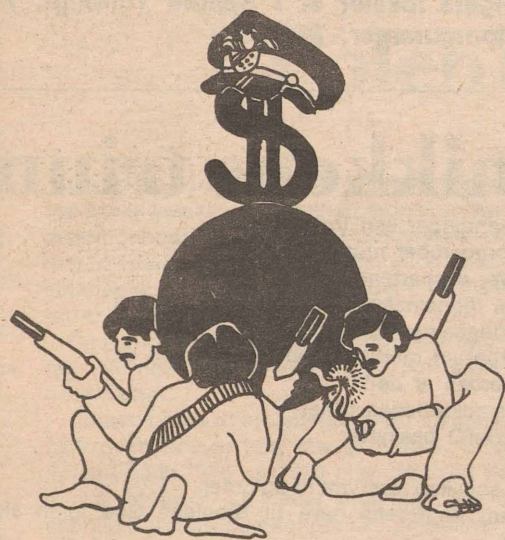

STUDENTAVISA I TROMSØ

Organ for Tromsø-studentene
5. årgang — Nr. 5
Sept. 1980

Inne i avisa:

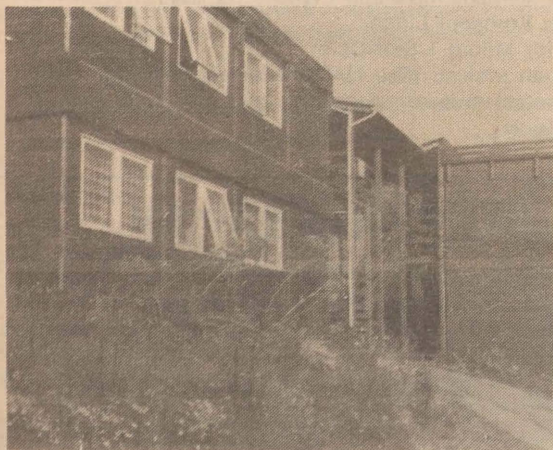

**El Salvador —
eksplosiv situasjon!**

Se side 5

**Velkommen til
Nullpunktet —
teateranmeldelse**

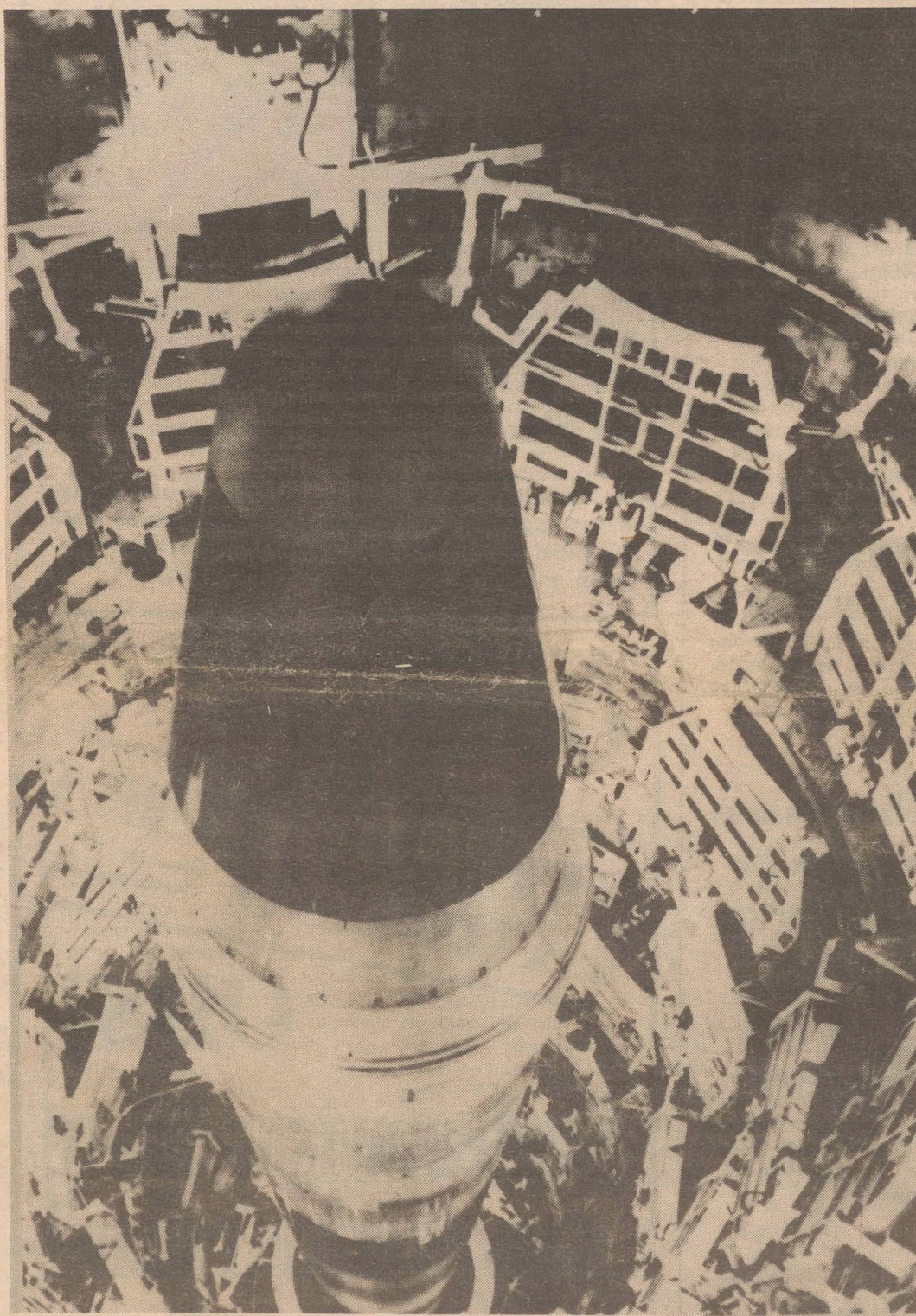
Se side 8

**Det finnes ingen
studentvelferd!**

Siste side

KRIG I 80-ÅRA?

UPI/NTB

I to artikler i dette nummeret prøver vi å stikke hull på to myter om norsk forsvarspolitik:

- At Norge er et fredselskende, lite land.
- At norsk forsvarspolitik utelukkende er bestemt av nasjonale sikkerhetsbehov og kan sees isolert ut fra forholdet Norge-Sovjet.

Se midtsidene

Noe som passer for deg?

SAIH- seminar

Tema: Situasjonen i Det Sør-
lige Afrika etter Zimbabwe.
Sted: Universitetet i Tromsø.
Prestvann Kafeteria.
Deltakere: Studenter fra
høyere læresteder i Bodø og
Alta pluss studenter og an-
satte ved Universitetet i
Tromsø.
Tid: Lørdag 27. og søndag 28.
september.
Seminarer er gratis.
Påmelding: SAIH v/Rune
Hagen,
c/o Studentutvalget,
Søndre Tollbugt. 7b,
9000 Tromsø.
Tlf.: 81 715.

PAX- anmelder?

Vil du anmelde noen av
de siste bøkene fra Pax i stu-
dentavisa? I så fall ta kon-
takt med studentavisas
redaksjon, og vi skaffer deg
et anmeldereksemplar.

Kristen Forums program for september og oktober

26.-28.9.: Helgetur til
Skulsfjord.
5.10.: Studentgudstjeneste.
13.10.: Fellessamling: Sann-
het tro i kjærlighet.
19.10.: Studentgudstjeneste.
26.10.: Bededagssamling i
Jonas Lies gt. 13.

Fra opprustning til kristen meditasjon

Det vil i høst bli arrangert
åpne forelesninger på rom
nr. 324 i Odd Berg-bygget.
Det er studentpresten i sam-
arbeid med studentprest-
rådet som er ansvarlig for
opplegget.

Mandag 20. oktober vil U-
landskateketen Stig Utnem
fra Tromsdalen si noe om
hvordan vi kan arbeide for en
ny økonomisk verdensorden.

Endelig får vi mandag 17.
november besøk av Edin
Løvås som er kjent for sitt
arbeid med å bygge opp
Sandom Retreatsenter. Han
vil gjerne orientere kristne
og andre interesserte om hva
kristen meditasjon er.

Politivold mot intellektuelle

«Politivoldbølgen» har nå også nådd Tromsø eller
rettere sagt Alfhelm stadion, hvor en kunne se klare
eksempel på politivold da politiet «banket» Universi-
tetets ansatte 1-0 i en fotballkamp forleden.

OBS!

STUDENTAVISA I TROMSØ

Organ for
Tromsø-studentene

OBS!

Studentavisas store navnekonkurransen!

Kan du tenke deg noe tristere navn enn «Studentavisa
i Tromsø»? Ikke det. Da får du sende oss et forslag på
nytt navn. Vi premierer etter kvalitet, fra gratis
abonnement på Studentavisa ett år til 14 dagers
disco-tur til Benidorm for åtte personer. Ta med
bestemor. Aktiviser hele familien nå.

Forslagene sender du Studentavisa, Søndre
Tollbugt. 7b.

DEADLINE FOR NESTE NR. — 9. OKTOBER

Vi ser helst at innlegg til avisa skrives på maskin. De må ikke være
lenger enn 60 linjer. Om du har et bilde eller en annen illustrasjon
til artikkelen din, er det fint. Vi er svært takknemlig for tips om
saker du mener vi bør ta opp i avisa.

Du kan skrive til oss, Søndre Tollbugt. 7b, eller kontakte Randi
eller Fritz over telefon 80 801, linje 15.

Hvor er vi?

Søndre Tollbugt. 7 b, 4. etg. Tlf. nr.: 81 715.

Adressen og telefonnummeret till Studentutvalgets
kontor, som dessuten brukes jevnlig av NSU-delegat-
gruppa, Studentavisas redaksjon, Studentidrettslaget
og Studentersamfunnet er VIKTIG A HUSKE FOR
ALLE STUDENTER.

MERK — endring av kontortid:

Mandag 10-14.

Onsdag 9.30-10.30 og 16.00-19.00.

Torsdag 14-16.

Studentutvalgets lokaler er i Søndre Tollbugt. 7B,
3. etg. Telefonnummer: 81 715.

Teknikkens triumf

radio og tv-sendinger kan fortsette
selv etter atombomber mot Oslo
forklarer ekspertene

programmene regnemaskinarrangeres på forhånd
opptakene kringkastes igjen og igjen

— perpetum mobile i computerversjon om
hele verden er død
endelig er demokratiens frihet
som NATO beskytter

absolutt

når intet fins som kan forstyrre ro og orden
er verden påny en Edens have til Bibelens Gud igjen skaper
mennesker

av egne ribbein

nå teknikkerne har kunnskap til alt-utslettelse
og å formidle våre hjerteligste hilser og farvel
til det som kommer etter

nå all tale kan bringes til taushet
tiden til å gå ut av klokkene
maskiner til momentan stopp
til alt er utbrent aske unntatt

noen trær i Nordmarka som overlevde under bølger av lik
vasket opp av flodbølgen som gjorde Mjøsa til massegrav
da Oslofjorden kokte over

og da det er bedre at noe overlever enn
intet

bør NRK

formidle en siste hilsen og forklaring

som NRK-program foreslås at Kongens siste selerstale
forhåndsprogrammeres så

kontinuiteten mellom symbolet på hundre
generasjoners reaksjon og nye vesener
som overtar det utbrente kongeriket
bevares

programmet må forklare at skylden var fiendens
at nordmenn hatet krig mer enn andre
at ingen led vondt fordi alt bare forsvant
(atomforsvarets humane overlegenhet)

da vi gjorde vår plikt i NATO
til demokratiets frihet

så vet etterkommerne fra Guds ribbein eller andre kloder
at nordmenn ikke vek tilbake for noe offer
men kjempet tappert for Konge og fedreland

— som er alles kjære plikt

Svein Blindheim

Major Svein Blindheim —

veteran fra kamphandlingene i Norge fra 1940,
medlem av Kompani Linge,
stabssjef for Milorg i Stor-Oslo,
1965 tok han avskjed med NATO-forsvaret,
som en protest mot kapprustning og atomvåpen,
og er nå lærer.

Til nye abonnenter

KLASSEKAMPEN

Dette
tilbudet
gir deg
avisa

hver dag
1 kvl.
kr.100.-

Lørdagsnr.
1/2 år
kr.50.-

GRATIS

i 1 mnd.

Sett kryss i den ruta
som passer deg,
og send kupongen til:

Klassekampen,
Boks 83 Bryn Oslo 6

Navn:

Adr.

Postnr.

Poststed

STUDENTAVISA I TROMSØ

Organ for Tromsø-
studentene

5. årgang - Nr. 5 sept. 1980

Redaksjon:
Fritz Breivik (ansv.)
Berit Brendskog
Randi Jacobsen
Magne Myrset
Torild Nyseth (ansv.)
Einar Pedersen

Adr. Søndre Tollbugt. 7b, Tromsø
Tlf. 81715.

Studentavisa er organ for studentene ved
Univ. i Tromsø og kommer ut ca. en gang i
måneden.

Redaksjonen er valgt på Sos. Fronts
politiske grunnlag.

Trykt i 1600 eks.

Trykt i Dagbladet «Tromsø»

Arbeidermakt i Polen?

Den siste tidas hendelser i Polen kan ikke betraktes som annet enn klassekamp. Det er arbeiderklassen som kjemper mot maktmonopolet til parti- og statsbyråkratiet. Arbeiderne slåss mot et tilstivna system, der den økonomiske og politiske avstanden mellom arbeiderne og det privilegerte funksjonærskillet er himmelvid.

De viktigste kravene har gått på frie fagforeninger, streikerett, yringsfrihet, frigivelse av politiske fanger og større offentlighet.

Udugeligheta til statsbyråkratiet, inkludert de statsdirigerte fagforeningene er blitt stadig klarere. Etter streikebølgene i Polen i både 1970 og 1976 ble det lovet politiske og økonomiske reformer. Lite eller ingenting har skjedd. Polen har åpenbart hatt større økonomiske problemer enn de andre øst-europeiske landene. Hittil har landet klart å holde seg delvis flytende ved å ta opp en enorm utenlandsgjeld. Men det er de polske arbeiderne som har måttet betale regninga — i form av prisstigninger på de mest nødvendige matvarene. Dette uten at de har fått kompensasjon i form av økte lønninger. Situasjonen ble derfor eksplosiv, og bak kravene sto en samlet arbeiderklasse. Med så små muligheter for å kunne innfri de økonomiske kravene, ble det desto mer nødvendig å gi arbeiderne politiske innrømmelser.

Når arbeidernes kamp ikke er blitt møtt med millitær makt, henger dette ikke bare sammen med arbeidernes styrke, men også splittelsen i parti- og statsbyråkratiet.

Dette viser en undersøkelse som nettopp foreligger. Konklusjonene på denne rapporten — opprinnelig et oppdragsarbeid fra partiet — er oppsiktsvekkende til å komme «innenfra». Den går i korthet ut på at makta, ansvaret og kontrollen må fordeles på langt flere enn hva tilfellet er i dag. Løsninga består altså i en viss demokratisering og liberalisering innenfor det polske systemet. I øst-europeisk sammenheng må en slik rapport sies å være ganske enestående.

Hvilken utsikt har så de nye fagforeningene? Det er vanskelig å være spåkone, men i den grad de nye fagforeningene kan komme til å bli en politisk konkurrent til det sovjetdominerte parti- og statsapparatet, vil deres posisjon være truet. Spesielt i dagens situasjon, med økt opprustning og tilspissing av den kalde krigen internasjonalt, vil klimaet også innad bli hardere. Det blir viktigere for Sovjet-lederne å opprettholde sin interessesfære og hindre opposisjon.

Det er derfor med bekymring vi i disse dager ser på hvordan de polske arbeidernes streik blir brukt som et ledd i den kalde krigen. For hva kan det ellers være som får alle politiske partier (med unntak av NKP) til å støtte de polske arbeidernes streik? Det kan neppe være at de har tatt sjølkritikk på at de ved årets tariffoppgjør i Norge både gikk imot reell streikerett og fri forhandlingsrett.

Den beste måten vi i dag kan støtte arbeideropposisjonen i Øst-Europa på, er ved en klar solidaritet med de polske arbeidernes krav og ikke minst gjennom å bidra til en nedtrapning av den iskalde atmosfæren mellom øst og vest.

Studentutvalgets innlegg ved åpning av universitetet ble holdt av Gerd Britt Strøm. Hennes innlegg om lærerutdanninga ved universitetet bringes her uavkortet.

Universitetet er i en krise, — igjen. De tradisjonelle universitetsfagene er avlegse i forhold til samfunnets behov for akademisk kunnskap. Vi blir utkonkurrert av andre utdanningsinstitusjoner. Universitetets krise er imidlertid løst når det får avsetning på sine produkter. I dag er altså en del av kjøperne ikke fornøyd med disse produktene, og da må universitetet legge om studieplanene og utvikle nye produkter for å være konkurransedyktig. En prøver f.eks. å tilpasse gradsstrukturen til strukturen ved tilsvarende utdanningsinstitusjon, som f.eks. DH-skolene. Universitetet må likevel være klar over at det bare er bruk for flere utdanningsveier for lærere så lenge det er vesentlige ulikheter mellom dem.

Trenger vi så universitetsutdannede lærere? Dersom det å være universitetsutdannet er ensbetydende med å ha solide kunnskaper og faglig dybde, tror jeg at denne type lærer er nødvendig side om side med allmennlæreren.

Hva slags lærerutdanning skal vi så ha ved universitetet? Og hva er en god lærerutdanning? For universitetet er lærerutdanninga god dersom det får avsetning på sine produkter. En dårlig lærerutdanning vil føre til færre studenter, som igjen vil føre til mindre bevilgninger og færre stillinger. Det vil til slutt resultere i dårligere forskningsaktivitet. Derfor er det viktig for universitetet med en god lærerutdanning. God lærerutdanning er altså identisk med konkurransedyktighet.

Universitetet og lærerutdanninga

I Unernt, ekstra 5.80 står følgende: «Den andre grunnen til omleggingen er at vi føler et ansvar overfor våre studenter. Studieplanen bør være slik utformet at de gir muligheten til å skaffe seg en yrkesutdanning innen en rimelig tidsramme, og at denne utdanning kan konkurrere på arbeidsmarkedet.»

Til det er det bare å si: takk for at dere tenker på oss også. Men har dere tenkt på at universitetets lærerutdanning ikke er det samme som studentenes lærerutdanning? Når vi har vunnet i konkurransen og har fått oss jobb som lærere, er krisa løst for universitetet, — og det er da den for alvor starter for oss. Da får vi svar på hvor god lærerutdanninga var. Og vi kan ikke løse våre problemer med innholdsløse reformer slik universitetet gjør, fordi krisa i lærerutdanninga er hovedsaklig av faglig, innholdsmessig art.

Et godt eksempel på en slik innholdsløs reform, er det nye undervisningstilbudet i naturfag. Vektallsystemet har for en stor del løst problemene på realfagsinstituttene. Som Hanna Winsnes sier i sin kokebok: Man tager hva man haver. Det gjør man stort sett på realfagsinstituttene også. En kan følge samme oppskrift som til Baccalao:

Skjær biologien i små firkantete stykker på 5 vektall. Del fysikken i ringer. Man tar så 1 stk. 5 vektalls kurs i kjemi, deretter 2 stk. 5 vektallskurs biologi og til slutt 1 stk. 5 vektallskurs fysikk. Rekkefølgen og mengden kan varieres noe etter smak og behag. Ingrediensene legges lagvis ned i gryten. Rør ikke, men drei innholdet forsiktig i gryten. La så det hele småkoke i ca. 2 semestre. Ekstra god blir denne retten dersom en til slutt krydrer med 5 vektall fagdidaktikk. — Og denne spennende og kompetansegivende retten er klar til servering i ungdomsskolen.

Tar man så det man har? Iflg. det tidligere omtalte eksemplar av Unernt, ser det slik ut. «Det forventes ikke store og drastiske endringer av det eksisterende emnetilbud i kjemi». Om de nye biologikursene står følgende: «Innholdsmessig dekker disse emnene i hovedsak det samme som det gamle innføringskurset».

Jo, naturfagsopplegget blir nok et fleksibelt studium, men hva med tverrfagligheten? Hvor i fagplanen er hensynet til naturfagets faglige og innholdsmessige art?

Det å integrere enhetene blir fortsatt, og i enda større grad et problem som overlates til den enkelte student. Såvidt jeg kan se av studieplanene for naturfag satser man ikke på et faglig samarbeid mellom instituttene, og hva skulle vel vært mer naturlig dersom det var en reell, tverrfaglig naturfagsenhet man ville oppnå?

Baccalao er jo ganske godt, men kan man si det samme om naturfagsopplegget? Konkurransedyktig? — Tja, kanskje. Blir vi bedre lærere? — Nepp.

Men hvorfor i all verden skal en arbeide med faglige og innholdsmessige reformer når det finnes en enklere måte å løse problemene med lærerutdanning på. Sesam, sesam, — FAGDIDAKTIKK.

Når selve fagutdanningen er ferdig, skal vi ved hjelp av kurs på 2.5 og 5 vektall, lære om fagets hva, hvorfor og hvordan. Det blir vi nok mye bedre lærere av, for i følge en artikkelforfatter vil «innføring av fagdidaktiske studieenheter ikke svekke, men snarere berike og styrke fagutdanninga på en rekke felter. Studium av fagets hva, hvorfor og hvordan vil ganske sikkert gjøre studiet mer meningsfylt for den enkelte student og styrke den faglige innsikt rent generelt». Og som en annen artikkelforfatter hevder, at «fagdidaktikken fører til kritisk vurdering, selvstendighet og metodisk innsikt».

Det er FENOMENALT. — Det som imidlertid er blitt trist for oss studenter, er at det blir litt sent. Den kritiske vurderinga, den metodiske innsikten, selvstendigheten og ikke minst det som gjør studiet mer meningsfylt, trenger vi på et langt tidligere tidspunkt enn når fagstudiet er et avsluttet kapittel. Det vi trenger er fagdidaktikk som en naturlig og integrert del av fagstudiet, og ikke et påklistra kurs universitetsstudenter trenger i konkurranse med DH-studentene.

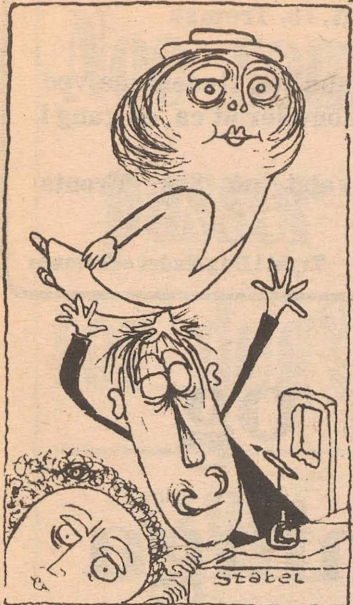
Argumentet for å legge fagdidaktikken etter fagstudiet, er at det skal være mulig for enkelte studenter å unngå den. F.eks. de potensielle forskerne. Hvorfor i all verden skal de unngå den? Dersom det virkelig er sant at fagdidaktikken beriker og styrker fagutdanningen, må vel det være midt i blinken. Kritisk vurdering, selvstendighet og metodisk innsikt er vel en absolutt nødvendighet også hos forskere? Vi kan godt ta med formidlingsaspektet også, en del av dem blir jo universitetslærere.

Jeg hadde håpet at vi skulle få en skikkelig debatt, både om universitetets- og studentenes lærerutdanning, på alle institutt, før studieplanene på IMR/IBG skulle opp i Styret og Ting. Et vedtak angående realfagsinstituttene må nødvendigvis få konsekvenser for de andre «lærerutdannende» institutter.

Men jeg burde selvfølgelig ha visst bedre. Vi er under tidspress, — igjen. Dersom studieplanene på IMR/IBG ikke blir godkjent i løpet av høsten, kan vi bare skyte en «hvit pinn» etter teknologutdanninga. Og det er jo en pen liten pakke med både stillinger og bevilgninger. Så det er vel bare å resignere, — som vanlig, og godta de foreslåtte studieplanene. Det å sette rammer er jo tross alt en relativt ufarlig og enkel ting. Sette rammer har jo universitetet tidligere vist at det kan. Derimot er det en oppgave universitetet tydeligvis ikke kan makte, — og det er å fylle rammene med innhold. Det tror jeg er universitetets virkelige krise.

Studentavisas nye redaksjon. Bak fra venstre Randi, Fritz, Toril, Einar, Berit og Magne.

Det er morsomt dette at det er så mange damer som søker seg til vår bevegelse. Før kvinnefrigjøringen trodde de ikke at de kunne skrive i det hele tatt, men nå skriver de (nesten) alle sammen! «Åh nei — utopisme (kfr. overskriften) er kvinnefrigjøringen iallfall ikke!!! Så meget er sikkert. Man kan nesten si: Snarere tvert imot!!!

Vi ønsker Torill Nyseth, Toril Jensen og Gøril Skotnes velkommen i bevegelsen.

Dette var gøy!!! (Som de unge sier).

På vegne av
NORSK DUSTEFORBUND
(Avd. for «Gode Litteraturanmeldelser»)

Darwin P. Erlandsen
president

Høyst ærede herr

Darwin P.:

Til dette er kun å bemerke at anmeldelsen som kvalifiserte til det ærefulle medlemskap må sees som et klart uttrykk for vår narsissistiske selvhevdelsestrang og de ambivalente strukturer i vår regressive sosialkarakter.

Dagens bidrag representerer det overskridende progressive potensiale som tross alt ulmer i undertrykte damers sinn!

T. & T.

Toril Jensen & Torill Nyseth:

Gråt inte — Forska

Med dette motto lanseres et nytt kvinnetidsskrift på markedet under tittelen «Kvinnevetenskaplig tidsskrift», startet av organisasjonene Forum for kvinnelige forskere i Lund. Motivet er å skape et forum for kontakt mellom andre kvinneforskere i den hensikt å utvikle en tverrvitenskapelig problemdiskusjon innenfor kvinneforskninga. Redaksjonen ønsker dessuten å fremme en dialog mellom forskningsmiljøene og det øvrige samfunn som skal omfatte mer enn ren forskningsinformasjon. I dette ligger en grunnleggende målsetting om å gi argumenter og støtte for krav som fremmer frigjøring og likestilling i samfunnet. Den primære oppgave i første omgang er å lede til en bredere forskningspolitisk debatt innen kvinneforskning. En annen sentral oppgave blir å fungere som et forum for diskusjonen om teori og metode i kvinneforskning, som ennå er utviklet. Dette har sammenheng med at kvinneforskningens «objekt» har vært den del av samfunnet som i stor grad har falt utenom makthaverenes interesser.

HVORFOR TRENGES KVINNEFORSKNING?

Karin Westman Berg nevner i sin artikkel en rekke eksempler på at kvinners livssituasjon ikke blir tematisert i de ulike forskningsarbeidene. Fakta om kvinner blir dermed utelatt, noe som får konsekvenser for forskningsresultatene gyldighet. Selv om kvinneforskning har fått et visst gjennomslag ved universitetene, er det fortsatt menns normer og verdier som er retningsgivende for forskningsmiljøene, hvor kvinner er i klart mindretall. Dette girt seg ikke utslag i åpen kvinneforakt, men en viss overbærende holdning til kvinneforskere. Det forventes ikke noe «genialt» fra deres arbeider. Den erfaringsverden kvinner bringer med seg ansees for uvedkommende, uinteressant, irrelevant — tilhørende den private sfæren. Resultatet er at kvinner tilpasser seg universitetets patriarkalske karrieremønstre og aksepterer at vitenskapelige analyser er mannsentrettede, eller at de rett og slett skyves ut av universitetet, som en konsekvens av den fremmedgjøring de føler overfor hele systemet.

Det Westman Berg etterlyser er ikke en ny vitenskapsgren, men at

kvinneperspektivene integreres i all forskning med menneskelig aspekt. Målet må være et paradigmeskifte slik at forskere ikke lenger kan la mannlige forskningsobjekt representere hele menneskeheten.

EPOKER I KVINNE- FORSKNINGENS UTVIKLING

Harriet Holter skriver i en artikkel om kvinneforskningens historiske utvikling og aktuelle motsetninger. Hun definerer først kvinneforskning som en type samfunnsvitenskapelig virksomhet som har til hensikt å forstå, belyse og forklare kvinners økonomiske, sosiale, kulturelle og psykologiske situasjon på en systematisk måte. All forskning som har kvinner som objekt kan altså ikke defineres som kvinneforskning. Holter peker på tre historiske faser som har dannet grunnlaget for den moderne kvinneforskning. Den første fasen, som hun kaller en sosialfilosofisk fase går tilbake til 1930-tallet, og representeres av Kollontaj og De-Beauvoires arbeider. Den andre fasen, fra slutten av 30-tallet til rundt -65 kaller hun en positivistisk-empirisk fase, utledet fra den rådende vitenskaps-teoretiske retningen i den perioden, spesielt i USA. Begreper som «kvinnelighet» og «kjønnsroller» får betydning, mens begrepet «undertrykkelse» avvises da det ble oppfattet som uvitenskapelig. Objektivitet og verdinøytralitet var krav som kvinneforskningen var underlagt. Man forsto kvinnen med mannsforskningens begreper, teorier og metoder.

Den tredje fasen, fra slutten av 60-tallet, kan betegnes som en kritisk fase, inspirert av den nye kvinnebevegelsen, og delvis også marxismen. Kvinneforskninga er i dag preget av motsetninger, dels mellom marxistiske og feministiske retninger, dels mellom sentrering av det samfunnsmessige makro-perspektiv og det mer individual-psykologiske nivå som fokus for forskning omkring kvinnefrigjøring og likestilling.

EN TEORIFIENDTLIG KVINNEFORSKNING?

Kvinneforskningen blir av mange beskyldt for å være teori-fiendtlig, dels også teorilos. Empiriske data blir ikke satt inn i en teoretisk sammenheng, forskninga blir for empirisk orientert. Årsaken til dette, hevder Live Brekke og Runa Haukaa ligger i

at eksisterende vitenskapelige teorier og begrepsapparat er inadequate analytiske redskaper i forskning hvor kvinnefrigjøring er målsettingen. Deres tese er at det utgangspunktet en forsker tar vil virke styrende inn på utviklingen av perspektiv og begrepsbestemmelser av fenomen underveis i forskningsprosessen. Felles for begrep som makt, herredømme, dominans etc. som er sentrale i analyser om kvinneundertrykking, er at de retter oppmerksomheten mot de krefter som former omgivelsene snarere enn de som formes. En teori hvor makt er nøkkelbegrep, innebærer en fare for at analysen konsentreres om maktgrupperinger i stedet for å være analyser av de undertryktes vilkår og deres muligheter for frigjøringa.

Undertrykking og frigjøring er begreper som ikke kan gis noen presis definisjon etter vitenskapelige kriterier, nettopp fordi frigjøring fra undertrykkelse er å betrakte som en prosess som ikke har en definert begynnelse eller slutt, eller et konkret mål å gå etter, en prosess hvor begrepene og målene klargjøres underveis, i kontinuerlig endring.

Brekke/Haukaa avviser både marxistisk og feministisk teori fordi de fokuserer ensidig på klasseundertrykkelse hhv. kjønnsundertrykkelse. De etterlyser en teori som kan integrere flere typer undertrykkelse som kan være til stede samtidig, vise hvilken som er dominerende i en gitt situasjon, på hvilken måte den dominerer og årsaken til dens dominans. Forfatterne peker på to mulige metoder som kan gi ansetser til en teori om kvinnefrigjøring:

1) Analyse av de teoretiske og metodiske problem innen eksisterende kvinneforskning for å kartlegge de eventuelle felles problem dagens kvinneforskere står overfor i sine arbeider, og dermed utvikle en systematisk oversikt over hele problemfeltet.

2) Analyse av ulike frigjøringsbevegelser. Disse representerer det bevisste og organiserte opprør mot undertrykking, og gir innsikt om deres egen oppfattelse av den form for undertrykkelse de er utsatt for.

«Kvinnevetenskaplig
Tidsskrift». Nr. 1.
Lund 1980.

KVINNENE

— de mest undertrykte blant de undertrykte

Lenge har utviklingspolitikk og moderniseringsprosesser vært en sak menn imellom. Kvinners livssituasjon har i stor grad blitt oversett både i vesten og i den 3. verden. Utviklingsplanleggerne synes å ha oppfatta kvinnene som forbrukere og menn som økonomisk aktive. Dermed har kvinnene først og fremst fått undervisning i tradisjonelle kvinnesysler — husstell og søm. Mennene har derimot blitt gitt yrkesopplæring landbruksutdanning og støtte til økonomiske erverv.

Kvinner har sjelden nytt godt av tiltak som har kunnet gjøre dem bedre i stand til å forsørge seg selv og sin familie. Dette til tross for at kvinner i store deler av verden er den i familien som står for matproduksjonen og også i mange tilfeller er eneforsørgere. Slik har tradisjonell hjelp ofte satt kvinnene tilbake i utviklinga.

Kvinnene står nederst på samfunnsstigen i de fleste samfunn. Uansett hvilken levekårsvariabel en velger å måle ut fra, kommer kvinnene dårligere ut enn mennene. Midt i FN's kvinnetår er det dystre tall som ligger på bordet: Kvinnene utfører 2/3 av verdens arbeid, men utgjør bare 1/3 av lønnstakerne og mottar 1/10 av all utbetalt lønn. Kvinners arbeid faller i nesten alle land utenfor bruttonasjonalproduktet og de eier 1 — en — prosent av all eiendom. Ca. 70 prosent av alle analfabeter er kvinner, og det ser ut til at tendensen er økende. På grunn av dårlig økonomi og et tradisjonelt kjønnsrollemønster tas småjentene ut av skolen for å hjelpe sine mødre. I Thailand er det for eksempel ikke uvanlig at unge jenter selges til bordeller eller industrien fordi en fortvillet økonomisk situasjon tvinger foreldrene til det.

Hovedkriteriet for norsk bistand er at den skal komme de fattigste til gode. Men vi vet at dette stort sett har splitt fallitt på to måter: — For det første har mye av norsk utviklingshjelp gått til prosjekter i land der det gjøres svært lite for å utjevne sosiale forskjeller (Kenya, India). For det andre har de i liten grad bidratt til å bedre kvinnenes situasjon.

Derfor er det viktig å støtte opp om utviklingshjelp som både kan bidra til å utjevne klasseforskjeller og som kan bidra til kvinnenes frigjøring.

SAIH arbeider blant annet for å støtte opp om lokale kvinnegrupper og prosjekter som kan livnære kvinner. De gir også aktiv bistand til utdanning for kvinner, og jobber for å gi det tradisjonelle kvinnearbeidet prestisje, slik at menn kan ta over noe av det. Derfor er det viktig å støtte opp om organisasjoner som SAIH.

NICARAGUA -79 -

EL SALVADOR -80?

Bananrepublikken El Salvador forbereder seg på en åpen borgerkrig som nå synes uunngåelig. Bakgrunnen er den enorme forskjellen i inntekt mellom på den ene siden de store jordeierne og forretningsmenn, og på den andre siden fattige landarbeidere, slumbeboere og arbeiderne i byene. Levestandarden er den laveste i hele Latin-Amerika, og den politiske undertrykkelsen er en av de hardeste i verden i dag.

OVERKLASSENS LUKSUSLIV

Landet er ikke større enn Nord-Trøndelag fylke. På dette arealet bor det omlag 5 millioner mennesker. Av disse har jordeieroverklassen, som bare utgjør ca. 0,02 % av befolkninga, den totale økonomiske og militære makt. Denne makten brukes til å kvele alle forsøk på reformer som kan innebære en bedring av levevilkå-

rene for folket. Metodene som brukes til å holde massene i sjakk blir stadig mer utpekulerte. For tiden skjer det daglig mellom 30-50 politiske mord med juntaens velsignelse.

Overklassen lever et luksusliv som er bortimot enestående i verden. Den forvalter alene over 50 % av nasjonalproduktet. — En overklassedame kan for eksempel ha en hest som kjæledyr. Det beløpet hesten spiser for er omtrent like stort som det samla matbudsjettet til 200 bondefamilier i løpet av et år!

Nå sender overklassen sine rikdommer ut av landet av frykt for revolusjonen. Verd å merke seg er at den samme overklassen heller ikke er virkelige salvadorianere, men tilhører et internasjonalt jetset som for det meste bor og møtes i utlandet. På steder som Miami, den franske rivieraen, New York og Paris.

El Salvador to sider av samme sak

MASSAKRERING AV SIVILBEFOLKNINGA

De undertryktes kamp startet allerede i 1932. Av befolkninga som den gang var på 1,5 millioner ble 30.000 massakrert av hæren som følge av en oppstand blant landarbeiderne. Gamle, gravide og barn ble regelrett slakta ned — den gang som nå.

14. mai skjedde den hittil største massakren i år. Hæren massakrerte over 600 menn, kvinner og barn som forsøkte å flykte over til Honduras. Ifølge prester fra Honduras fant en fisker fem barnelik i garnene sine i elva Sumpul i dagene som fulgte. De samme prestene bekreftet videre at under massakren tvang soldatene fra Honduras de bøndene som hadde lyktes med å krysse grenseelven, tilbake mot stedet der myrderiene foregikk.

MASSEORGANISERING

Etter hvert som situasjonen stadig har forverret seg for folket i El Salvador har masseorganisasjonene fått stadig større oppslutning. En samling har også funnet sted.

Først samlet de viktigste masseorganisasjonene seg 11-1 80 til CRM — Massenes revolusjonære koordinasjon. Siden den tid har 20 ulike organisasjoner og politiske partier som representerer det politiske sentrum samlet seg til FDS — Den demokratiske front i El Salvador. Dette skjedde 4.4.-80, like etter erkebiskop Romero's død. Deretter gikk disse to gruppene sammen og dannet den 13. april i år en enhetlig front FDR — (Frente Democratio Revolucionario) — Den revolusjonære demokratiske front.

HØYREEKSTREMISTENE SVARER

Opposisjonens skritt fra anarki til samling har på den annen side også fått høyreekstremistene til å samle seg. Deres terrorgrupper likviderer systematisk etter lister som offentliggjøres i pressen, lederne for opposisjonen, fra ulike politiske grupperinger, deriblant lærere, leger og jurister. Også seks prester har de siste årene blitt drept, i tillegg til erkebiskop Romero som ble skutt gjennom hjertet mens han leste til messe.

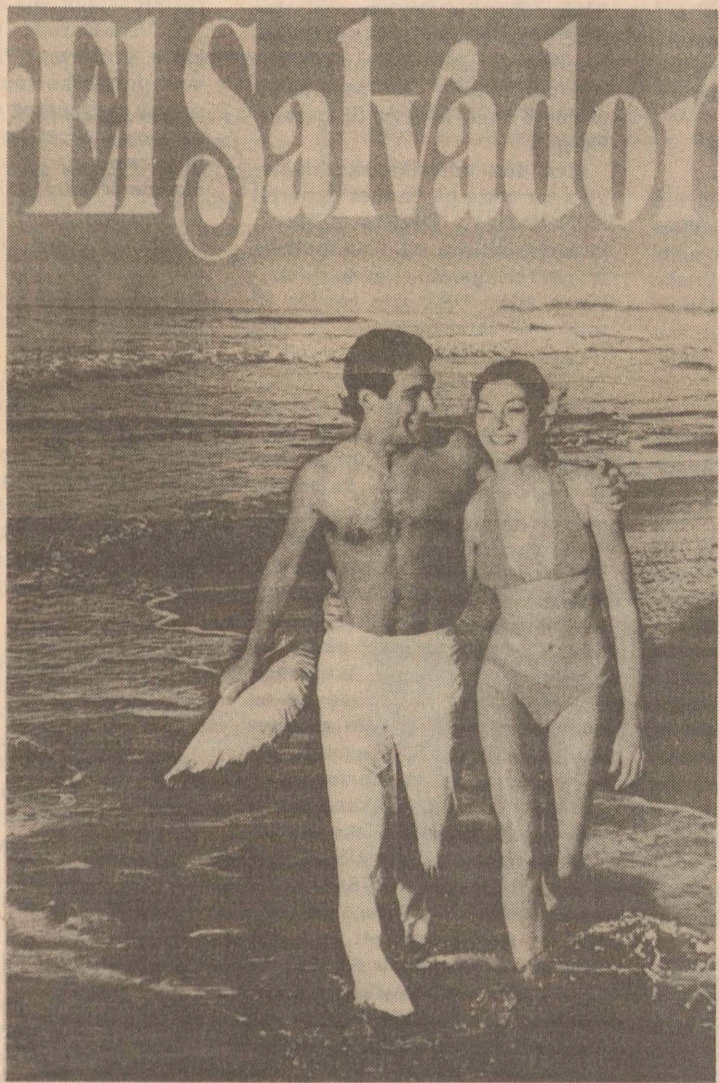
USA — IMPERIALISMEN OG EL SALVADOR

For USA som helt siden 30-årene har støttet regimet i El Salvador militært, har situasjonen etter hvert blitt svært delikat. Samtidig som Washington er redd for et nytt Nicaragua, er de også redd for åpent å støtte et regime som kontinuerlig gjør seg skyldig i brudd på menneskerettighetene. Dette har ført til at våpenforsendelsene de siste månedene har gått gjennom mellommenn i Guatemala, Venezuela og Israel. I tillegg legges det press på Vest-Tyskland for å få landet til å levere våpen til hæren i El Salvador.

Det største spørsmålet er hva USA vil gjøre når det virkelig bytter løse. Salvadoranske opposisjonelle nærer en velbegrunnet frykt for at en revolusjon kan føre til en direkte militær intervensjon av amerikanske tropper. En massakre av enorme proporsjoner vil i tilfellet bli resultatet.

La oss håpe at USA holder seg hjemme og at 80-åra gjør kort prosess på mange av diktaturene i Latin-Amerika.

For LAG — Tromsø,
Yngve Johnsen

Latinamerikagruppera i Tromsø

Artikkelen om El Salvador er skrevet av et medlem av LAG-Tromsø. Denne gruppa er innlemmet som en del av de landsomfattende Latin-Amerikagrupperne, som også utgir bladet: Latin-Amerika i dag. (For tida kommer bladet ut sammen med Chile-billetinen).

Organisasjonens formål er, gjennom opplysnings- og aktivt solidaritetsarbeid, å støtte de latinamerikanske folkenes kamp mot undertrykkelsesregimer og

imperialisme for en økonomisk, sosial, politisk og kulturell frigjøring. Gruppene samarbeider med latinamerikanske flyktninger i Norge, og forsøker å bidra til å sikre disses rettigheter her i landet.

Arbeidet her i Tromsø har til nå vært konsentrert om El Salvador. I denne forbindelse var Aslak Aarhus her i juni og viste lysbilder fra El Salvador, og en Nord-Norge-turne med lysbildeshowet til Aarhus er nå under planleg-

ging. Gruppa har også holdt inn-samlinger som gikk til medisinsk hjelp til ofrene for de høyreekstremistiske gruppens terrorhandlinger. De har dessuten bidratt til å finansiere det norske helse-teamet som dro til Nicaragua i august.

Er du interessert i det som skjer i denne verdensdelen og samtidig har lyst til å jobbe aktivt for å støtte frigjøringskampen, så ta kontakt med Yngve Johnsen, tlf. 86 050.

Norge et ledd i USA

USA foran 80-årene: Skal vi vinne 1 1/2 krig?

Av Peter Arbo

Forhåndslagring av tungt amerikansk militærutstyr i Norge er ikke et tiltak bestemt av spesielle sikkerhetsbehov.

Spørsmålet om en avgjørelse blir nå presset fram av amerikanske myndigheter,

og angår ikke det norsk-sovjetiske forholdet isolert. Hvis vi skal forstå den aktuelle NATO-opprustninga, må vi derfor se den i sammenheng med USA's globale, militærpolitiske strategi.

DEN NYE AMERIKANSKE STRATEGIEN

I sin tale om Unionens Tilstand den 24. januar i år oppga president Carter «menneskerettighetspolitikk». Den nye «Carter-doktrinen» går ut på at USA igjen skal være den globale politibetjent med rett og plikt til direkte intervensjon der amerikanske interesser blir truet. «Vi skal betale hvilken pris det skal være for å fortsette som den sterkeste makt i verden», sa Carter til kongressen.

De første skrittene i retning av fornyet kaldkrigs-opprustning var imidlertid tatt lenge før dette:

- USA's militærutgifter var kraftig økt allerede for 1979.
- Den såkalte «Clark amendment», forbudet for CIA mot hemmelige operasjoner i utlandet, var opphevet.
- Planene om å trekke tilbake tropper fra Korea og Thailand var oppgitt.
- Et militært samarbeid med Kina mot Sovjet var under utvikling.
- Tiltak var gjort for å styrke USA's fly- og flåtestyrker i både Stillehavet, Det indiske hav og Den persiske Golf.
- SALT II-avtalen var ikke godkjent av det amerikanske senatet.
- Utstrasjonering av nye atomvåpen i Vest-Europa var vedtatt.
- Bresjnevs tilbud fra oktober 1979 om nye forhandlinger var avvist.

USA hadde med andre ord sendt klare signaler før Sovjet slo til i Afghanistan: Avspenningen var oppgitt og 80-årenes militære strategi var valgt.

EN STRATEGI FOR Å VINNE 1 1/2 KRIG

Det er to kvalitativt nye trekk ved Carter-administrasjonens strategi:

1) «Presidential declaration 59». I dette direktivet fra i sommer lanseres en ny strategi for såkalt begrenset atomkrig. Denne strategien — som går under navnet «Counterforce» — bryter med tidligere tanker om terrorbalanse og gjensidig garantert ødeleggelse ved en eventuell atomkrig. Mens alternativene før sto mellom konvensjonell krig uten atomvåpen eller den totale atomkrig, kalkuleres det nå åpent med sjansene til å vinne en atomkrig: De sovjetiske atomvåpnene og kommandosentrene skal ved et førsteslagsangrep («first strike») definitivt kunne settes ut av spill. Denne strategien krever for det første at alle utskytingsramper og siloer kan lokaliseres ved hjelp av satellitter og annen spionasje, og at hver eneste sovjetiske ubåt kan følges med overvåking og elektro-

nisk lytteutstyr. For det andre krever den atomvåpen som gir kort varslingsstid og er så presise at de kan treffe og slå ut motpartens våpen raskt. For USA er snart begge deler innen rekkevidde. USA har allerede i dag et klart forsprang på det kjernefysiske området og en langt gunstigere strategisk posisjon. Den nye strategien viser også at makt-haverne i Washington anser det for realistisk i løpet av få år å kunne oppnå en slik overlegenhet overfor Sovjet at et overraskelsesangrep kan lykkes.

2) «Rapid Deployment Forces» (RDF)

Dette er en spesialtrent intervensjonsstyrke på 110.000 mann som raskt skal kunne settes inn i konfliktområder der USA-imperialismens interesser er truet. Først og fremst skal styrken kunne settes inn i Midt-Østen/Gulf-området i tilfelle oljeforsyningene trues. I tilknytning til dette ekspedisjonskorpset, bygges det militære lagre og baser som kan ta imot styrkene ved kriseområdene og på veiene til disse. Bruk av atomvåpen inngår i planene. Samtidig øker nå USA's militære aktivitet i området omkring oljefeltene i Midt-Østen, utenfor Sørøstasia og ved de vakleborne militærdiktaturene omkring Det karibiske hav. Og jakten på vertsland for nye baser er intensivert.

«Carter-doktrinen» inneholder således en strategi for å vinne 1 1/2 krig: USA og NATO skal

ruste opp sin krigsmaskin for både å kunne beseire Sovjet og Warszawapakt-landene og slå ned uro i den tredje verden.

Hvor ligger så tyngdepunktet i den nye strategien? Hvor fra mener de militære og politiske lederne i Washington at de største utfordringene i dag vil komme mot USA-imperialismen og det kapitalistiske verdenssystemet? Og hva er sammenhengen mellom de to elementene i den amerikanske strategien?

DEN NYE MILITÆRE ARBEIDSDELINGA

Forsvarsminister Harold Brown har understreket «Carter-doktrinen»s innhold på følgende måte i sin sikkerhetspolitiske analyse for 1981: «I en verden av uenighet og vold, har vi ikke råd til å dra til utlandet ubevæpnet». Analysen ser ikke sovjetisk aggressivitet som det overordnede problem, men derimot de globale stridighetene «om den passende fordeling av inntekter og råvarer». Den største faren skriver seg fra nasjonale, sosiale og religiøse bevegelser i den tredje verden, og den økende tendensen til alliansefrihet.

Det militære nøkkelredskapet blir derfor den nye ekspedisjonsstyrken. Denne skal være et brannkorps mot uro, opprør og revolusjoner i verdens brennpunkter, som kan true en fortsatt «passende fordeling» til den amerikanske kapitalens fordel.

Med oljekildenes voksende økonomiske og strategiske betydning, står Midt-Østen og Det indiske

«Spørsmålet i Washington i dag er: hvor, når og under hvilke omstendigheter skal USA ut i krig? Om vi styrer mot en ny krig er ikke lenger spørsmålet». (George Kennan, tidligere Moskva-ambassadør og nå professor ved Princeton-universitetet, USA).

hav i sentrum. I dette området har Sovjet blitt drevet mer og mer på retretten: Sovjet har mistet støtte og baser i Egypt og Somalia, og både PLO og frigjøringsbevegelsene i Oman og Emiratene er betydelig svekket. Basen i Sør-Yemen, alliansen med Etiopia, kontrollen med Afghanistan og flåten i Det indiske hav erstatter ikke disse tapene. Dessuten representerer den eritreiske frigjøringskampen et permanent problem med hensyn til baser i Etiopia.

Men den amerikanske strategien tar sikte på en mer generell innskrenking i Sovjets militære, handelspolitiske og diplomatiske manøvreringsrom. Den beste måten å sikre USA frie hender til militære intervensjoner i den tredje verden, er nettopp ved at Sovjet er bundet opp på andre områder. Det er i lys av dette vi må se opprustninga i Vest-Europa. USA ønsker et Vest-Europa som aleine skal kunne balansere Sovjets atomstyrke, slik at USA's styrker på andre kontinenter og hav skal komme i tillegg og være frigjort til innsats i den tredje verden. Det siste året har amerikanerne derfor presset på for utstasjonering av nye mellomdistanseraketter i Europa og en realøkning på 3 % i de alliertes militærbudsjetter. Dessuten går strategien ut på en omringning av Sovjetunionen fra Skandinavia, via de sentraleuropeiske NATO-maktene, over at USA-alliert Midt-Østen og til et USA-vennlig Kina. Dette vil påtvinge Østblokken et militærbudsjett som kan hindre enhver industriell vekst og framgang i levestandarden. Erfaringene fra Polen viser hva det kan bety for de herskende regimene i Øst-Europa.

Men strategien skal også være fleksibel og åpne for koordinerte motframstøt fra både USA og NATO's side. Ved en eventuell konfrontasjon mellom USA og Sovjet utenfor Europa, skal Sovjet-lederne vite at USA vil kunne gjøre bruk av sin styrke i Europa til overraskelsesangrep, f.eks. så langt nord som fra Norge. Dette er sagt som en klar trussel fra forsvarsminister Brown.

NATO inngår på denne måten som et ledd i USA-imperialismens globale strategi. Denne strategien møter imidlertid flere umiddelbare hindringer.

KONFLIKTER MELLOM USA OG DE ALLIERTE

USA hadde etter krigen og fram til omkring 1970 rollen som den suverent ledende kapitalistiske stormakt. Ved omfattende militærhjelpsprogrammer ble det under USA's ledelse bygd ut et verdensomspennende nett av militærallianser. I dag er den

amerikanske kapitalismen rammet av den økonomiske og den møter en økende utpressing fra både vesteuropeisk og øst-europeisk kapital.

Den nye amerikanske strategien baserer seg på at regjeringene i disse landene på seg en større andel av rustningsutgiftene.

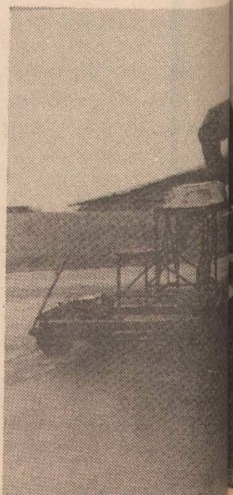
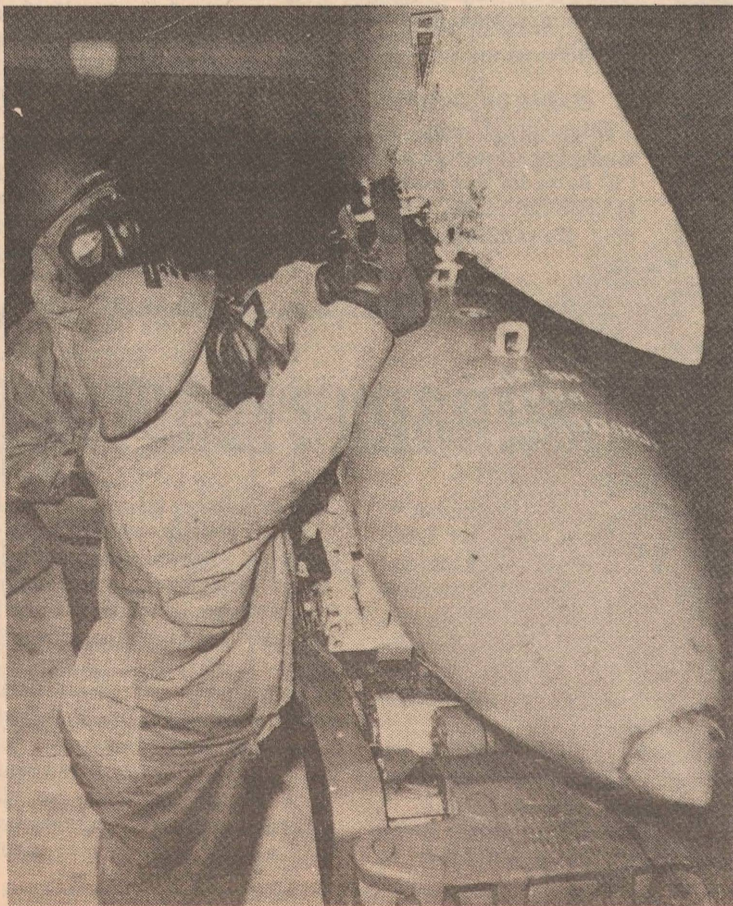
I Vest-Europa byr det opp til klare problemer. Deler av den vesteuropeiske kapitalen er sett på avspenning og ekspansjon i øst. I krisetider blir det vanskelig å holde øst-europeiske markeder i økende betydning. For store deler av befolkninga er heller ikke opprustning på bekostning av sosiale ytelser og andre tiltak en aktuell politikk. I mange land ser også strategien vil øke spenningsforholdene i Vest-Europa, og i større grad dra Europa inn i en krig som vil av USA's eventyrpolitikk i verdensdelene. Mens USA ønsker å konsentrere sin verdenskrig til europeisk territorium, er dette en skremt tanke for befolkninga i Europa.

Videre har flere av de europeiske stormaktene klarsjener om sjøl å spille en utenrikspolitisk rolle, ikke i den tredje verden. Dette klarest i Afrika, der innflysningene søkes oppbygd etter gamle kolonimønstre. Og i Midt-Østen og Palestina-spørsmålet hvordan USA og EF ser seg tjent med motstridende strategier.

Tendensen i dag er at USA fortsatt makter seg igjennom hovedtrekkene i sin strategi, men at de allierte tidlig søker å spille en mer uavhengig og mindre stendig rolle.

FARENE VED DEN NYE SITUASJONEN

Etter pasjonen i Teheran og sovjetiske innmarsjen i Afghanistan, fikk de militære kreftene i USA et påskudd til å proklamere den nye

globale strategi?

Nei til forhåndslagring av amerikansk militærutstyr i Norge

Av Jens Bjørnåvold

Forsvarsminister Thorvald Stoltenberg uttalte rundt den 20. juli følgende omkring forhåndslagring av amerikansk militærutstyr i Norge. «... i denne saken vil man ha bedre tid på seg enn foran NATO-vedtaket om atomraketter i Europa...»

Nettopp hjemkommet etter samtaler med den amerikanske forsvarsministeren Brown, kunne han videre berette: «Samtalene om forhåndslagring var av rent forberedende art. Fra vår side la

vi fram arbeidet som er igang i Bruland-utvalget, som skal komme med sin innstilling i begynnelsen av 1981. Da først kan forhandlingene begynne.»

Tirsdag den 2. september avla to toppfolk innen forsvars- og utenriksdepartementene en hemmelig lynvisitt i det amerikanske forsvarsdepartementet. Fra offisielt hold er det etter avsløringen av dette møtet ikke lagt skjul på at et av temaene under «arbeidsfrokosten» var forhåndslagring av amerikanske våpen. Fra det samme offisielle holdet legges det heller ikke skjul på at den direkte årsaken til lynvisitten er stadig sti-

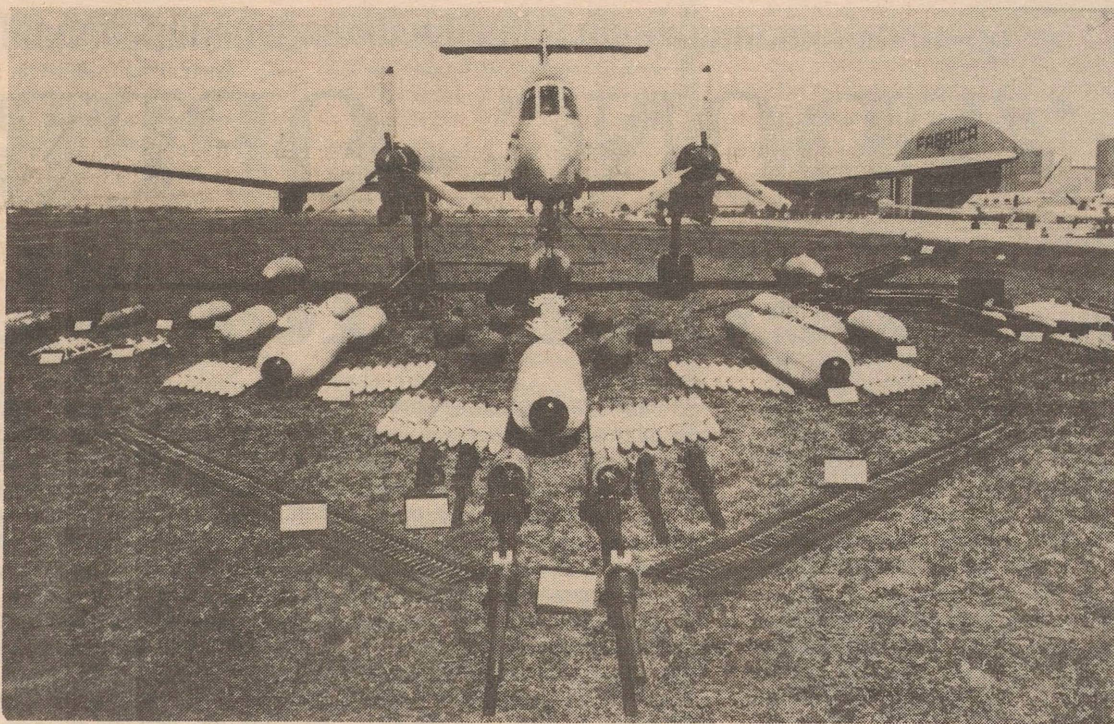
noen armerte kjøretøyer hører også med til det som skal lagres. «Det hører med til vår troverdighet... at vi baserer vårt forsvar på forsterkninger utenfra... forhåndslagring av utstyr og ørmerking av allierte styrker er en del av dette.» (Stoltenberg i «Nordlys» 23/7). Men vil ikke lagring av tynge utstyr kunne øke spenningen i nord og føre oss enda sterkere inn i konfrontasjonen mellom stormaktene?

Thorvald Stoltenberg og flere med ham mener nei. Kanadisk og britisk militærutstyr er allerede lagret i Norge. Faren for en kon-

ledd i en global strategi der USA er villig til å verge sine interesser i den 3. verden med militære midler.

Det er som et av de mindre tiltakene i denne strategien en må se forhåndslagringen av amerikanske våpen i Norge (og Danmark). Forhåndslagringen vil ytterligere integrere oss i den amerikanske militærstrategien, der USA har de ensidige fordelene.

Den amerikanske forsvarsministeren Brown tenker seg Norge som et mulig oppmarsj-område for et motstøt mot Sovjet i tilfelle sovjetisk-amerikansk krise f.eks. i Gulf-området.

gende amerikansk irritasjon over den norske sendrektheten.

Den videre utviklingen i saken skulle være kjent. Vedtaket om forhåndslagring ble forsøkt kjørt gjennom på arbeiderpartiets landsstyremøte i Tønsberg. Dette ble imidlertid forhindret av en sterk opposisjon innad i partiet. Saken er nå overlatt partiet til ordinær behandling.

USA framskynder tidsplanen for forhåndslagring, likevel forsøkes det fra norsk side å framstille det som et eget initiativ.

Hvordan begrunnes så planene om forhåndslagring fra norsk side?

«De sovjetiske fly og flåtestyrkene har økt i kvalitet, og kan mer effektivt enn før avskjære allierte forsterkninger til Norge. Slik situasjonen er i dag er det også fare for at vi i en krisesituasjon må be om så store forsterkninger såpass tidlig at det vil trappe opp konfrontasjonen.» (Stoltenberg i «Nordlys» 23/7).

— Slik begrunnes altså de foreliggende planene om å lagre drivstoff, ammunisjon og tørrmat for 6000 US-Marines i Norge. 10-12 kanonbatterier, 2 Hawk antiluftbatterier, div. lastebiler pluss

frontasjon vil neppe økes ved at amerikanerne også får lov til å forhåndslagre. I det hele tatt er en... «sentral del av vår sikkerhetspolitikk å bidra til at spenningen i vårt område ikke øker». (Stoltenberg).

Kort oppsummert heter det altså at forhåndslagring

— ikke vil øke spenningen i vårt område

— vil være en naturlig fortsettelse av tidligere politikk

— vil gjøre oss troverdige overfor våre allierte og sist men ikke minst

— bidra til at krig mot Norge ikke vil friste noen.

Norge et ledd i USAs globale strategi?

I løpet av det siste året er det blitt klart at USA har lagt til side kampen for menneskerettigheter og nedrustning. Carters merkesaker i den forrige valgkampen er blitt erstattet med den såkalte «Carter-doktrinen».

Den amerikanske forsvars- og utenrikspolitikken er lagt om til intervensjonspolitik i den 3. verden og hardere opprustning mot Sovjet i Europa (utplassering av Cruise og Pershing II-raketter). Dessuten inngår NATO som et

(Brown i Herald Tribune 16/2-80).

I tillegg til planene om å lagre tungt militært utstyr i Norge og Danmark finnes det planer (fortsatt iflg. Brown) om å stasjonere skip med tungt militærutstyr utenfor NATOs nordflanke. Dette er en parallell til de allerede iverksatte tiltakene i Det indiske hav, der slike skip ligger klare til å gå inn til første og beste krigsskueplass.

First-strike capability, evnen til å slå til først!

«First-strike capability» eller «første-slags evne» er et viktig begrep innenfor USAs nye militærstrategi. Med utgangspunkt i teorien om at en atomkrig kan vinnes (Presidential declaration 59), blir det av den største betydning for USA å sette inn et første slag mot Sovjet for å ødelegge deres militære kapasitet. «Første-slags» strategien er ment å følge alle motpartens våpensystemer, fra konvensjonelle til atomvåpen. Derfor bygges også de konvensjonelle styrkene opp f.eks. gjennom forhåndslagring!

Et meget viktig ledd i Sovjets globale militærstrategi, er basene på Kola. 2/3 av deres flåte finnes

nettopp her. Det er derfor opplagt at USA vil måtte sette inn et «første slag» nettopp her dersom en konflikt, f.eks. i Gulf-området, skulle komme ut av kontroll. Forhåndslagring av amerikansk utstyr, utbygging av norske flyplasser, plassering av amerikanske Hawk anti-luft raketter på de samme flyplassene, — alt dette må sees på som ledd i den amerikanske «første slag» strategien. At denne strategien igjen er underordnet den totale amerikanske militærstrategi slik den uttrykkes i Presidential directive 59, gjør ikke situasjonen bedre.

Norges bane og atompolitikk

Norske politikere er ikke villige til å innrømme at den skisserte sammenhengen eksisterer. Det går tydelig fram av sitatene i begynnelsen av artikkelen.

Denne «strutsepolitikk» foregår selv om Norge i lang tid har fungert som en av USAs viktigste lytteposter mot Sovjet. Lyttestasjoner av variert slag følger nøye med i hva Sovjet måtte foreta seg i lufta og på havet. Faktisk utgjør Nord-Norge i dag det viktigste leddet i USA og NATOs elektroniske spionasjesystem på nordflanken.

Igjen og igjen påpekes det at norsk base- og atompolitikk er ukrenkelig. Hovedprinsippene i denne politikken er at det ikke skal stasjoneres fremmede styrker eller a-våpen på norsk jord. I dette skulle det ligge en garanti for Sovjet mot amerikansk opptrapping i området. Formelt sett er denne politikken ukrenket den dag i dag. Imidlertid bør man være klar over at det nesten til enhver tid foregår øvelser på norsk jord der styrker fra USA eller NATO er involvert. M.h.t. atompolitikk byr det på små problemer å lagre selve atomladningene like utenfor Norge, framdriftsmidlene (fly, artilleri o.l.), finnes nesten til enhver tid på norsk jord. US-Marine corps og Norge.

Det ny-opprettede ekspedisjonskorpset (utgått fra US Marines), opererer alltid sammen med skip og flystøtte. De nødvendige styrker vil derfor på et minimum av tid kunne flyttes inn til den aktuelle kamponen.

De tidligere nevnte tiltakene som tar sikte på styrking av flyplassene sammen med lagring av tynge utstyr, passer som hånd i hanske inn i US-Marines planer.

Perspektivet på forhåndslagring av amerikansk utstyr i Norge (sett i sammenheng med opprustning av flyplassene) må bli at Norge med hud og hår går inn i den nye amerikanske militærstrategien. Gjennom å legge forholdene til rette for at USA kan bygge opp sin «first-strike capability», støtter vi indirekte den galskapen President direktiv 59 uttrykker, nemlig at det er mulig å vinne en atomkrig.

At de norske myndighetene i utstrakt grad har brukt dekkmanøvrer for å tilsløre hva som er de egentlige sammenhengene, gjør ikke situasjonen særlig bedre. Det de gjør er å spille på redselen for «naboen i øst». «Det finnes folk som er redde p.g.a. at vi ikke... forhåndslager...» (Stoltenberg). Visst bør vi være oppmerksomme på Sovjet. Forhåndslagring av amerikanske våpen vil imidlertid ikke være det riktige svaret på en slik redsel.

Sjansen for en altutslettende atomkrig minskes ikke ved å øke spenningen i vårt område. Heller ikke bør vi akseptere å bli brukt som en brikke i den galmannspolitikken USA har lagt inn på. Vi bør si NEI til forhåndslagring av amerikansk utstyr i Norge.

VELKOMMEN TIL NULLPUNKTET!

Samme dag som Folkeaksjonen, med Alfred Nilsen og Tore Bonge i spissen blir frikjent for sine «sivile ulydighetsaksjoner» i Alta herredsrett, hadde Hålogaland Teater premiere på sitt siste stykke «Nullpunktet», tema og inspirasjon hentet fra den nå over ti år gamle Alta-saka, ei sak som vel er blitt den mest kontroversielle i hele NVEs kilowattrike historie. Et enormt materiale å ta fatt på, Ragnar Nilsen har fått med det meste, et verneverdig vassdrag,

utbyggingshungrige entreprenører, demonstrasjonsleir, borgervern, politioppyrdding og sameaksjoner. Dette er likevel bare rammer og kulisser rundt selve handlingen som spiller seg ut på det menneskelige plan, i et lite lokalsamfunn som blir berørt av utbygging. En familiekonflikt hvor mann og kone blir stående på hver sin side i konflikten, et kjærlighetsforhold mellom dattera og en same, og hennes forsøk på å

megele etterhvert som konflikten tilspisser seg.

Vi skal ikke røpe for mye av handlingen, men vil gratulere Helge Jordal for en fantastisk figur, personifisert som entreprenør, maskineier og utbyggingstilhenger. Han blir framstilt som et menneske, ikke en karrikatur eller et monster av en person som det vel er fristende og fremstille en sån type som. Imidlertid, man får nesten medfølelse for ham, sån som han blir lurt av kona som forteller at hun har vært på saueleting med naboen, når hun i virkeligheten har alliert seg med lenkegjengen oppe på nullpunktet!

Hva vil HT med dette stykket, annet enn å slå et slag for vern av Alta/Kautokeino-vassdraget? Utbyggingssaka er til tross for at den står i fokus for handlingen i stykket ikke det egentlig dreier seg om, den er bare rammen omkring en annen konflikt, konflikten mellom samer og nordmenn, undertrykkelsen av den samiske minoritet som har ført til manglende identitet og tilhørighet for samer som befinner seg i «grenselandet» mellom det norske og det samiske. Dette problemet blir formidlet gjennom en av hovedpersonene i stykket, Nils og den utvikling han går igjennom på det menneskelige plan p.g.a.

utbyggingskonflikten. Nils er født same, dvs. foreldrene hans var samer, men han har gått på norsk skole, har aldri fått lære samisk og har derfor ikke fått anledning til å utvikle en samisk identitet. For Nils (spilt av John Kristensen) utvikler saka seg til å bli en personlig konflikt, halvt same, halvt nordmann som han er. Det hele begynner med at han får en samekoft i fødseldagspresang hos Rannveig, en ledende sameaktivist, som symboliserer at han må vedkjenne seg sin samiske bakgrunn og bli same. Det hele munnar ut i at han sier «jeg må finne ut av hva det er å være same, jeg har mye å ta igjen, jeg står på nullpunktet». Dette må oppfattes som et uttrykk for manglende identitet i den samiske kultur og er et resultat av århundreders undertrykkelse av den samiske minoritet gjennom storsamfunnets påtvingelse av sine verdier og krav.

Gjennom Alta-saken har dette

problemet kommet fram i lyset, og vil kreve sin løsning. Hvordan skal den samiske kultur overleve i det norske samfunn? Løsninger for enkelte sameaktivister, i stykket representert ved Rannveig, blir et forsøk på å rendyrke en samisk livsform og kultur gjennom at samer bare gifter seg og får barn med hverandre. Bare sån kan den samiske kultur overleve! Vi skal ikke ta stilling om dette kan være en riktig veg å gå, det overlater vi til de samiske interesseorganisasjonene å finne ut av. Vi vil bare poengtere at:

«Det dreie sæ om kampen mot at vann blir lagt i rør, men også om kampen for det det samiske folket sin rætt tel å ha vidda i fred».

Vi vil til slutt bare fremheve de mange vittige poenger og replikker i stykket som får fram latteren og tårene om hverandre, samtidig som den seriøse undertonen blir bevart. Gratulerer HT! Barnesykdommene er kurent!

Fra Hålogaland Teaters nye stykke «Nullpunktet». Ell Doseth og John S. Kristensen.

«MAO ZEDONG - OPPRØRER OG STATSLEDER»

Av Jens Bjørnåvold

Første nyttårsdag i år ankom vi, d.v.s. 12 nordmenn på rundreise i Kina, den nye flyplassbygningen i Beijing. Bygd for å kunne absorbere den stadig økende strømmen av utlendinger som kommer til Kina, er bygningen på alle måter moderne og funksjonell. Heller ikke når det gjelder det kunstneriske mangler noe, et tverrsnitt av kinesiske kunstnere har stått for utsmykningen.

Bare en ting manglet, det obligatoriske portrettet av Mao. Over alt ellers i Kina er portrettet av Mao standardutstyr det være seg i offisielle bygninger såvel som private hjem. Desto større blir overraskelsen over ikke å finne noe akkurat i denne bygningen, som jo er en av de viktigste innfallsportene til Kina.

Det manglende Mao-portrettet er neppe noen tilfeldighet, snarere kan det brukes som symbol på de dyptgående endringene som finner sted i dagens Kina. Mao framstilles ikke lengre som selve personliggjøringen av den kinesiske revolusjonen.

I deler av sitt liv var Mao gjenstand for en persondyrkelse som framstilte ham som et guddommelig geni. At kineserne, og andre, etter hvert får et mer avbalansert forhold til ham, er positivt. Det er imidlertid ikke bare dette som symboliseres gjennom bl.a. det manglende portrettet i Beijing.

For lederne i Kina blir det vanskeligere og vanskeligere å forene Mao og det han sto for, med den politikken som føres i dag. Fra Maos død har det vært «firerbanden» som har vært den store fienden. Senere har kritik-

ken dreid over til å ramme kultur-revolusjonen direkte og tiden er nå såpass moden at selveste Mao står for tur.

Man har gått sakte fram, vissheten om den sterke stillingen Mao tross alt har blant befolkningen er til stede. Våren -80 har, bl.a. gjennom rehabiliteringen av Liu Chao Chi, vist at de siste hemningene er borte, sosialistiske drømmerier er ikke Deng Xiaopings linje.

Med bakgrunn i dette er det med spenning en tar fatt på lesningen av Dick Wilsons bok «Mao Zedong — Opprørere og statsleder». Wilson, tidligere redaktør av tidsskriftet «The China Quarterly» gir i slutten av boka uttrykk for de problemene som er forbundet med det å skrive om Mao. «Mengden av etablert og udiskutabel informasjon om Maos liv og virksomhet er forbausende liten». En vitenskapelig beretning om Maos liv ville «enten bli kort og utilfredsstillende eller fylt med kjedelig diskusjon om hvor autentiske de forskjellige utvalgte «fakta» er.

Wilson's løsning på problemet er en bok som forsøker å ta for seg de store linjene fra den vitenskapelige litteraturen om Mao, samtidig som han i stor grad trekker inn en mengde fargerike detaljer og samtidige kommentarer som på en effektiv måte makter å gi liv til boka.

Resultatet er alt i alt positivt. Det er spesielt interessant å lese Wilsons framstilling av hvordan Maos teoretiske verker ble til. Fraksjonsstrider innad i kommunistpartiet danner ofte den bakgrunnen teorien må forstås ut fra. At Mao neppe var noen stor

politisk teoretiker kan vel heller ikke underslås. Følger man hans teoretiske skrifers utvikling, slik som Wilson gjør, viser det seg at det meste etter hvert ble omarbeidet av andre, mer skolerte marxister. Dette ble gjort, delvis for å rette opp åpenbare feil, delvis for å forholde seg til den aktuelle politiske situasjonen.

Om ikke Mao som teoretiker var genial, var hans evner på det militærstrategiske området udiskutable. Det samme gjelder hans evner som pedagog og demagog. Alle disse sidene ved Mao beskrives grundig av Wilson. Det er liten tvil om at dette var egenskaper som brakte Mao helskinnet gjennom det utallet av intrikate maktkamper innad i kommunistpartiet helt fra -20 tallet av.

Hele livsløpet til Mao dekkes av denne biografien. To perioder er

etter min mening spesielt godt framstilt. For det første gjelder dette 30-årene. Denne perioden betyr et være eller ikke være for kommunistpartiet — og for Mao. «Den lange marsjen» og striden med «de 28 bolsjevikene» er viktige begivenheter som skulle få betydning også på lengre sikt.

Likevel er det med størst spenning en tar fatt på lesningen av de siste kapitlene, de som omfatter perioden fra 1960 og ut over til Maos død i 1976.

Selvsagt er det mangt i denne perioden som man vanskelig kan uttale seg skråsikkert om. Et eksempel på dette er Lin Piaos kuppforsøk i 1971. Kultur-revolusjonen, var den det kaoset som den framstilles som i dag? Verken Dick Wilson eller andre kan gi et fullgodt svar på dette. Wilsons fortjeneste er at han forsøker å gi et relativt avbalansert

sert og rimelig bilde av de ulike begivenhetene. Litt irriterende er det at behandlingen av kildene ikke er den beste. Sitater og henvisninger virker pålitelige nok, imidlertid er ikke boka utstyrt med noe skikkelig noteapparat så sitatene kan ikke alltid tilbakeføres til kildene.

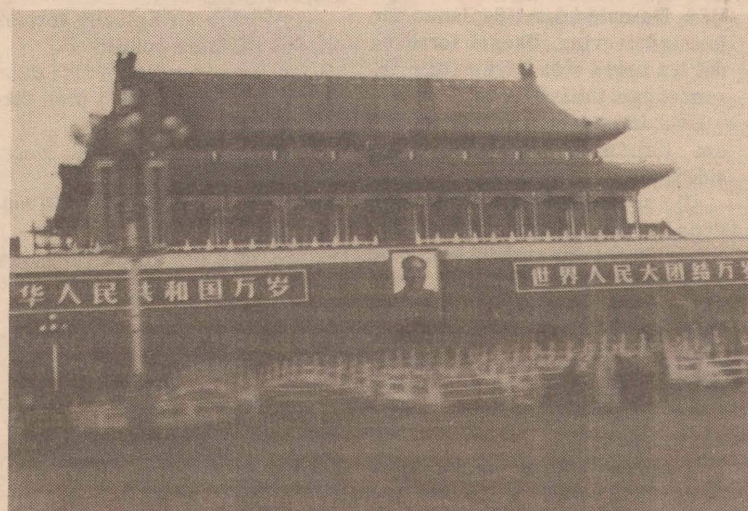
Boka slutter ved Maos død i 1976. Noe av det som har skjedd siden da har jeg forsøkt å si litt om i innledningen. Etter min mening viser utviklingen etter Maos død at hans ord om nødvendigheten av gjentatte kultur-revolusjoner for å nå sosialismen, til fulle er gyldige. Forbausende fort har lederne i Beijing vendt seg bort fra Mao.

Alt i alt er dette en bok utenom det vanlige. En sann kilde å øse av når det gjelder nyere kinesisk historie og Maos rolle i revolusjonen.

Som en avsluttende digresjon vil jeg bare såvidt røre ved det snodige fenomen, i alle fall fra enkelte sekters synspunkt, at vestlige journalisters rapporter om den politiske utviklinga i Kina i forbløffende grad har stemt overens med de faktiske forhold. Selv om det er historiske begivenheter D. Wilson behandler i denne boka, blir det mere politisk journalistikk enn historieskriving som preger «Mao Zedong Opprørere og statsleder».

Etter min mening en politisk journalistikk som til fulle faller inn i en positiv tradisjon når det gjelder den pressemessige dekningen av Kina.

Dick Wilson: «Mao-opprørere og statsleder»
518 s. Universitetsforlaget 1980
Oversatt av Egil Johan Ree.

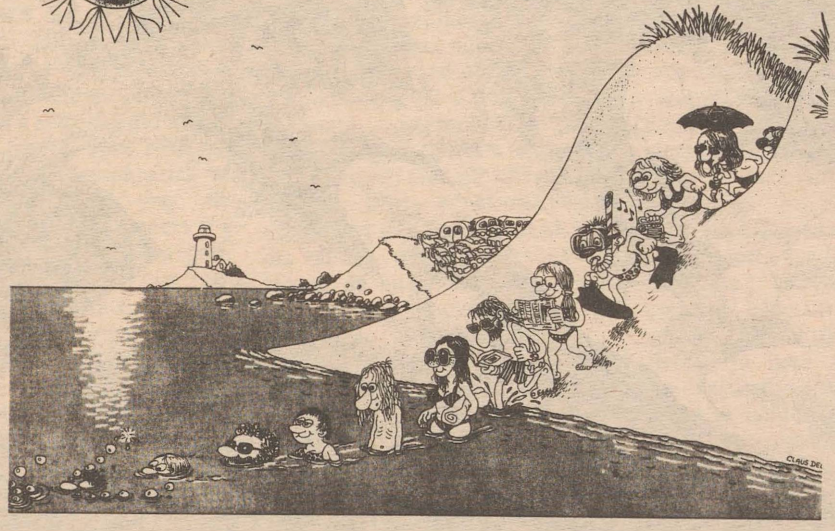

Tien an men-plassen i Beijing. Bildet av Mao ble fjernet like etter at vi forlot Kina i jan. -80. Begrunnelsen var at det trengte opp-pussing!

Nordisk Sommeruniversitet

På NSU's sommersesjon er det ingen motsetning mellom studiearbeid og fritid.

Nordisk Sommeruniversitet (NSU) har gjennom sine 30 årige eksistens alltid vært en ukonvensjonell organisasjon. NSU har virket som et radikalt komplement til de nordiske universiteter og høyskoler. Lansering av nye problemer og perspektiver i de tradisjonelle akademiske institusjoner har vært et gjennomgående trekk ved NSU. Tvervitenskapeligheten og problemenes innhold har imidlertid variert i årenes løp: Etter at de store metodologiske problem (kausaltitet, vitenskapenes menneskeoppfatning m.m.) hadde dominert NSU på 50 tallet, gikk man på 60 tallet over til mer samfunnsrelevante emner (miljø, fredsforskning, urbanisering m.m.) og 70-tallet førte så med seg sine egne emner (kritisk teori, kapitalloggikk, økologi, kvinneforskning m.m.)

NSU's målsetning er å fremme kritisk innsikt i vitenskapelige grunnproblemer, tvervitenskapelige problemer, de ulike vitenskapers metodiske egenart og vitenskapens stilling i samfunnet. Denne målsetning prøver institusjonen å realisere gjennom å sette igang aktiviteter, som av en eller annen årsak ikke har funnet sin plass ved de etablerte universitet og forskningsinstitusjoner. NSU arbeider også for å forsøke og få innført nye emner og problem-

stillinger i universitetenes offisielle program.

Kretsarbeidet er hovedformen i NSU's studievirksomhet. Arbeidet i kretsene går ut på studier og forskning i regionalt oppbygde grupper. I dag finnes det over 130 slike kretser fordelt på 21 universitetsbyer. Over 1000 forskere, studenter, ansatte og andre deltar i disse kretsene, som arbeider året rundt omkring de emner som finnes i NSU's studieprogram. Kretsarbeidet på de ulike steder i Norden samordnes av en nordisk koordinator for hver enkelt krets. Lokalt er det kretslederen som har ansvaret for arbeidet og kontakten med koordinator.

En gang hver sommer samles kretsenes deltakere til en ukelang sommersesjon der man hovedsaklig arbeider kretsvis. I sommer ble sesjonen arrangert i Kiljava i Finland. Neste sommer er det Danmark som står for tur. På årets sommersesjon deltok vel 350 personer (hvorav 22 fra Tromsø). Utover det egentlige kretsarbeid omfatter sommersesjonen ulike faglige fellesarrangementer, eget barneprogram og kulturelle aktiviteter. I NSU's virksomhet inngår også mindre seminar og symposier i vinterhalvåret.

Hvem som helst kan delta i NSU's arbeid. Det eneste som kreves er at man har interesse for noen av de emnene som taes opp, at man har en generell

vitenskapelig interesse og arbeidslyst. NSU spør ikke etter titler og meritlister, og her er det ikke pensumjag og eksamenspress.

Organisasjonen er ikke-hierarkisk oppbygd og vi forsøker å minimere det byråkrati som trenges for å holde organisasjonen igang, slik at alle ressurser kan konsentreres om det innholdsmessige, til kontaktskapning og til tankeutbytte.

Resultater fra NSU's studie- og forskningsvirksomhet publiseres i ulike former. Tidsskriftet Nordisk Forum kommedr ut med fire temanummer pr. år. Tidsskriftets to siste utgivelser har vært redigert av teknologi-kretsen og helsekretsen.

Stensiler, seminarinnlegg osv. publiseres i «Arbeidspapir fra NSU». Dessuten kommer NSU ut med «Information fra NSU» fire ganger pr. år. Denne inneholder studieprogram, adresser, mindre diskusjonsinnlegg m.m.

Den lokale aktivitet samordnes i Lokalavdelingene som ledes av en lokalsekretær. Gjennom å ta kontakt med lokalavdelingen i Tromsø kan interesserte få mer informasjon om NSU's aktiviteter på nordisk og lokalt plan. Adressen er:

Nordisk Sommeruniversitet, Lokalavd. i Tromsø, v/Rune Hagen, Boks 1040 — ISV-/univ., 9001 Tromsø. Telef.: 81 715.

Nordisk sommeruniversitets studieprogram for 1980/81

I perioden aug. 1980 til aug. 1981 vil NSU ha 12 studiekretser igang. Nedenfor følger en oversikt over disse kretsene — nærmere informasjon kan man få ved å henvende seg til lokalsekretæren i Tromsø. Seks av de tolv kretsene er såkalt fortsettelseskretser — noe som betyr at disse har vært igang ett eller flere år. De andre seks er helt nye og vil bli startet opp i løpet av høsten.

- Fortsettelseskretser:
- 1) Evolusjonsteoriens vitenskapelige rekkevidde.
 - 4) Arbeider- og voksentdannelse i Norden.
 - 5) Mellomlagenes samfunns-messige funksjon, organisering og bevissthet.

- 6) Idrett i et samfunnsmessig perspektiv.
- 7) Kvinnebevegelse og kvinneforskning.
- 13) Sosiale utopier — konkrete utopier i dag.

Krets 7 og 13 er i gang i Tromsø:

Kretsleder for Kvinnekretsen: Marit Hernes, Hovedf.lesesalen ISV.

Kretsleder for Utopikretsen: Arne Overrein, Filosofiseksjonen.

- Nye kretser:
- A) Alternativer til den kommersialiserte musikken.
 - E) Sosialisasjonsforskning og Institusjonsanalyse.
 - F) Systemtenkningens teori og

praksis i samfunnsmessig perspektiv.

- H) Lokalhistorie og formidling.
- L) Levesett, helse og sykdom.
- O) Nasjonalstat og verdensmarked.

I løpet av samme periode vil NSU også forsøke å arrangere nordisk seminar om samfunnsplanlegging og om den 4. verden.

De fleste av de nye studiekretsene vil bli startet opp i Tromsø i løpet av høsten. Vi har imidlertid et behov for flere kretsledere både til fortsettelseskretsene og de nye — er det noen som kunne tenke seg å fungere som kretsleder eller gjerne vil ta del i NSU arbeidet, så ta kontakt med undertegnede.

Rune Hagen

Verdens nordligste fytotron

— Åse Kaurin —

Verdens nordligste fytotron er plassert i naturskjønne omgivelser på Holt på Tromsøya. Biologisk klimalaboratorium er et samarbeidsprosjekt mellom Universitetet i Tromsø og Statens forskningsstasjon, Holt, både bygningmessig og bruksmessig sett.

Klimalaboratoriet består av et ordinært veksthus og et veksthus der lys, temperatur og fuktighet kan kontrolleres (fytotron).

Det er Avdeling for plante-fysiologi og mikrobiologi, Institutt for biologi og geologi som i første rekke er ansvarlig for opprett-holdelse av driften på Universitetets side, og den langt vesentligste plassen opptas følgelig av plantefysiologene. Ellers er Avdeling for terrestrisk økologi med botanikerne flittige brukere. Også zoo-fysiologene ved Avdeling for arktisk biologi har benyttet seg av spesielt kjøle- og fryserommene der de har simulert de arktiske forhold som Svalbardrein og — ryer lever under.

I og med den geografiske posisjon, er det naturlig at ulike aspekter ved klima har stor interesse som forskningsområde ved klimalaboratoriet. Den vesentligste delen av forskningen som drives her, er derfor vekst-

forsøk under forskjellige temperatu- og lysforhold.

Det drives økologiske studier av for eksempel molte der økotyper fra ulike breddegrader gis samme vekstvilkår og der veksten deres gjennom året registreres. Liknende forsøk drives også med gras og vier. Planters evne til å overleve vinterens undersøkes også og i ett slikt forsøk har en fulgt molteplantens utvikling under både naturlige og kunstige forhold fra måned til måned gjennom ett år.

Etter som man ved klimalaboratoriet sterkt etterstreber å holde en landsdels-relevant linje i forskningen, har forsøk som direkte er knyttet til landbruket her nord en sentral plass. Dette foregår i nært samarbeid med forskere på Statens forskningsstasjon, Holt, og en har spesielt konsentrert seg om stokkløpingsprosessene i kålrot og rødbeter.

I framtida vil sannsynligvis strålingsklimaets og temperaturforholdenes betydning for planteproduksjonen stadig få sterkere innpass i forskningen ved klimalaboratoriet, og man vil forsøke å trekke planter fra Svalbard mer med i eksperimentene enn hva som er tilfellet i dag.

For tiden er det 4 hovedfagsstudenter ved plantefysiologisk avdeling. Her er en av dem i arbeid.

HISTORIESTUDENTER INTERESSERT I PENSUMSKRITIKK?

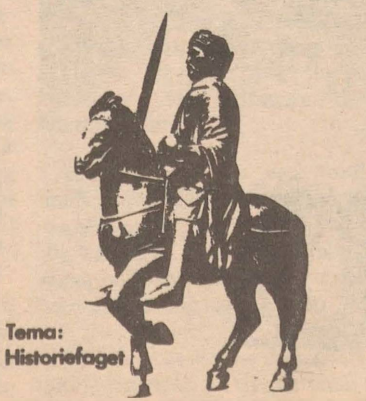
Tidsskriftet SPOR er å utkommet med et nummer om historiefaget. (Nr. 6) Innholdet skulle være brennaktuelt for alle grunn- og mellomfagsstudenter.

SPOR

Tidsskrift for fagkritikk Nr. 6 4. årg. 1980

INNHOLDSFORTEGNELSE

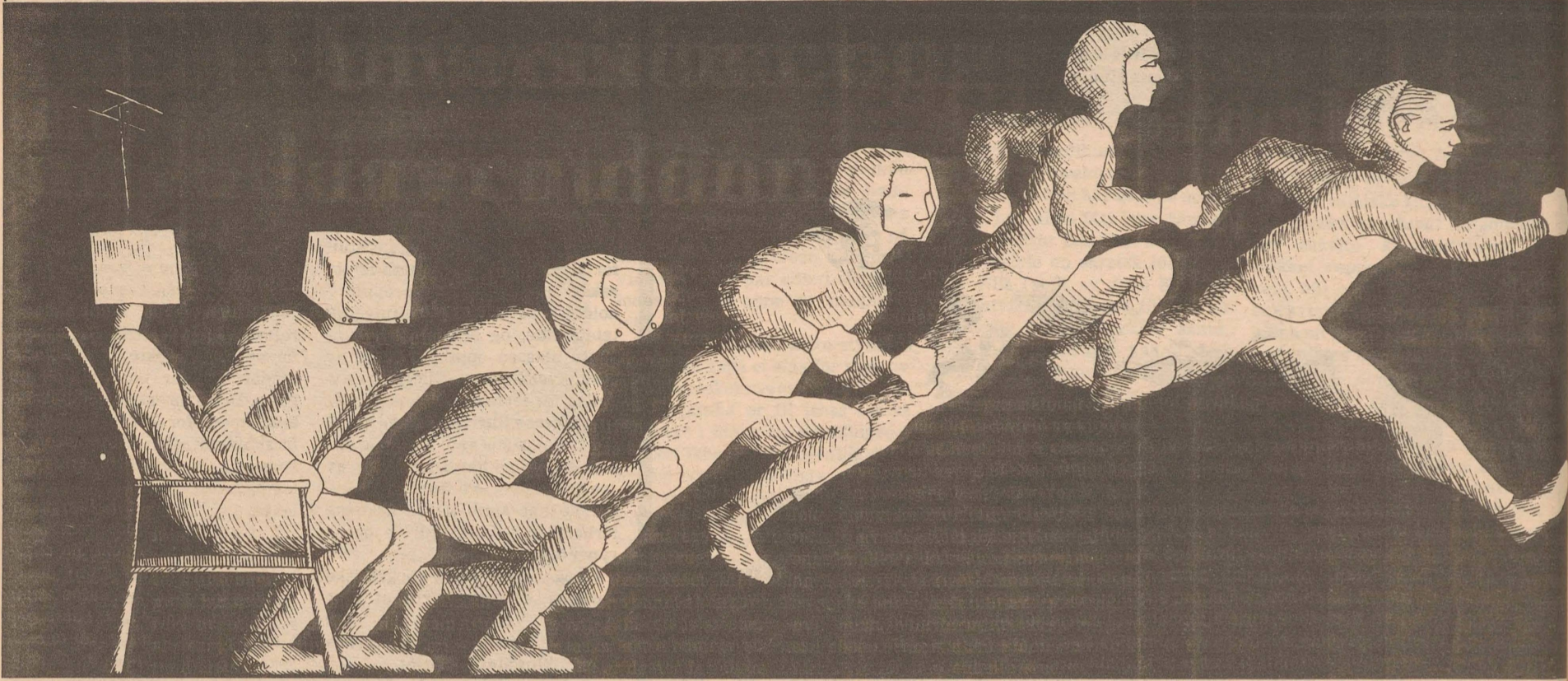
- PRESENTASJON OG KRITIKK AV EN DEL ULIKE FØYDALISMEOPPFATNINGER-
 - Føydallameframstilling i pensumboka til R. S. HOYT («Europe in the middle ages») gjennomgås og kritiseres. Artikkelen inneholder også bl.a. en introduksjon til føydalismoppfatninga til den engelske marxist P. ANDERSON.
- EINEVELDET OG OVERGANGEN FRA FØYDALISME TIL KAPITALISME-
 - PALMERS framstilling av eneveldet og overgangsperioden blir kritisert som svært mangelfull. Opp mot Palmer settes et par nyere marxistiske analyser av emnene. (Anderson og Brenner.)
- MELLOMKRIGSTIDA I NORSK HISTORIEKRIVNING - EI KRITISK FRAMSTILLING OG NOKRE SYNSPUNKT PÅ PENSUMLITTERATUREN-
 - Artikkelen gir ei kritisk framstilling og ein etternativ synsmåte til det herskende historiefag og de tradisjonelle oppfatningene i behandlingen av tema som stat, krise og arbeiderbevegelsens utvikling i mellomkrigstida.
- NASJONALSOSIALISMENS SOSIALE GRUNNLAG-
 - Om nazistene og -medlemmers sosiale bakgrunn, og om grunner til at arbeidsløse fant en plass i Sturmabteilung (SA).
- HISTORIEVITENSKAPEN - METODE, TEORI OG MENING-
 - Synspunkter på S. LANGHOLMS lærebok «Historisk rekonstruksjon og begrunnelse.»
- HVORFOR HISTORIE?-
 - Om historias samfunnsmessighet. Artikkelen argumenterer for historias samfunnsmessige nytteverdi og mot en enevær akademisk interesse i faget.

Tema: Historiefaget

Spor kan bestilles hos Norsk Studentunion, Løkkenveien 7, Oslo 2. Det kan også kjøpes hos universitetsbokhandlere på de forskjellige lærestedene.

«PEOPLE IN MOTION»

Folk beveger seg som aldri før. Tenåringene suser rundt på rulle-skøyter. De litt eldre jogger avsted i siste mote i joggesko. Og de dovne går på helseklinikker. Resten av oss sykler eller seiler rundt på seilbrett.

Den stigende interessen for trim kan avleses i den industrien som har gjort idretten til en sunn forretning. Behovet for kroppsutfoldelse har gitt grobunn for omfattende kommersielle framstøt. Kravene skrues stadig høyere. I dag markedsføres et par gummi-sko som om det var en bil en skulle kjøpe — og prisene er naturligvis deretter. «Teleskopfjæring, klima-anlegg og sikkerhetsutstyr er standard». Dette kunne en nylig lese i en annonse for joggesko. — Og uten disse skoene må en enten ha mot til å bli sett på som en forhistorisk levning eller vente til det er blitt mørkt med joggeturen.

Og moteindustrien har med sin sedvanlige følsomhet for slike fenomener hengt seg på. For noen år sida kom vi ikke inn på diskotek med joggesko. I dag vil ungdommen ha problemer med å få seg en dansepartner uten ett eller flere symbol på krigsgenerasjonens nye livsstil.

Men la det være klart. Vi mener ikke at det er fritidsindustrien som har oppfunnet joggeturen.

Den snylter på reelle behov. Det er ikke tilfeldig at «mosjonist-bevegelsen» raser under dagens krise. Krisen er nemlig sammensatt av elementer som danner behov for økt kroppsbevegelse.

ARBEIDSLØSHET OG IDENTITET

En faktor er arbeidsløsheta — spesielt ungdomsledigheta. Overflødig og avskåret fra den sosiale identitet som arbeidet gir på godt og vondt, trenger de unge et alternativ, en ny form for aktivitet. Racersykkelen eller rulleskøyte-tene kan kanskje støtte opp om den vakkende sjølfølelsen og gjøre de unge til en del av en subkultur. Behovet for å markere en egen livsstil er ikke ny. Det er formen som er ny: den sporty imagen. I diskotekverdenen er det også kroppen og bevegelsene som teller. Alt annet drukner i lyd.

KROPPSKRISEN

En annen faktor er forfallet av nærmiljøet og raseringa av ressursene. Dette er uten tvil en trusel mot både trivsel og helse. Det nærliggende svar er å beskytte kroppen: Kondistrening i skogen, slankemat og et mer eller mindre bio-dynamisk kosthold.

Truselen er ikke begrensa til helse aleine. Kroppens og sanselighetens område har stadig blitt innsnevra. Tenk bare på den fritidsrevolusjon som fjernsynet

brakte med seg. På massebilismen, betong og asfaltbyene. Like-så har de økte prestasjonskravene og den tiltakende sosiale isolasjonen gitt frustrasjoner som kroppslig utfoldelse i hvertfall for ei tid kan bidra til å redusere. (Bare prøv med en joggetur sjøl). Trangen til bevegelse må sees i sammenheng med denne livskvalitetskrise.

Men sjøl om denne krisen rammer alle, så finner vi den største rekrutteringa til «motionbevegelsen» blant mellomlagene.

KLASSEBETINGA KROPPSLIGHET

Når det er særlig folk fra mellomlagene som har begynt å jogge, så skyldes dette ikke bare at mellomlagene har mer tid og overskudd til kroppslig utfoldelse i fritida. Kroppsbevissthet passer rett og slett bedre inn i mellomlagenes livsstil. De er den gruppa som har mest opplysning om hvordan kroppen fungerer, og den gruppa som har de beste økonomiske mulighetene til å ta vare på kroppen sin. Kostvanene spiller også inn. Oppmerksomheta omkring fett- og sukkerinnholdet i matvarene er størst i disse lagene av befolkninga, og for de høyere mellomlagene danner lønnsprivilegiene grunnlag for spisevaner, som avgrenser seg fra de fleste andres.

VENSTRESIDAS TAUSHET:

Kondisbevegelsen og motepres-set er — til tross for massekarakteren — individuelle løsninger. Det er kanskje en av grunnene til at venstresida, iallfall helt til nå, har forholdt seg taus. Men med det feier den bare de reelle behov bort — behov som identitet, sunnhet og kroppslighet som er en protest mot den moderne kapitalismens deformering av sanselighet og fellesskapet. Venstresidas mangel på engasjement og dens puritanske tendenser er med på å overlata kroppsbehovenes bearbeidelse til kommersielle interesser.

Et eksempel på det er bl.a. Dagbladet, som i den siste tida har hatt en omfattende dekning av denne type stoff, og som har hatt sin egen: «Jogg med Dagbladet» kampanje. Problemet med Dagbladets måte å framstille stoffet på er at protestpotensialene er fjerna. Fenomenene framstår som en fornøyelig og gavnlig fritidsaktivitet som kan ses uavhengig av samfunnsutviklinga og de sosiale behov.

En nødvendig forutsetning for å kunne politisere dette er å erkjenne behovene. Kanskje skulle vi gjøre som Hans Jørgen Nielsen gjør det i romanen «Fotballengelen», nemlig ta oss en skikkelig løpetur: «Alt oppluges af krop-

pens store stemplen fremad og fremad i vejkanten, tilbake i mig kun et stort, varmt, godt mørke . . . det riktige, jævne seje, malende tempo, hvor kroppen efterhånden begynder å løpe av seg selv, der det er jeg omsider begyndt at kunne finde de sidste dage, og så kommer der en slag kropslig sindstilstand (det lyder forrykt, men andet kan jeg ikke kalde det), hvor bevisstheten på en gang er død, fordi den er fyldt med et indre mørke uden billeder, og levende, spilvågen i sit sammenfald med kroppen, fremad og fremad . . .»

Hans-Jørgen Nielsen bruker joggeturen terapeutisk i sitt oppgjør med såvel den harde og opplevelseslukkede mannrollen som den bløte og initiativløse. Han fastholder kroppsligheten som noe kollektivt. Samtidig påpeker han at holdningene til kroppen er betingta av klassesammenheng.

Politisk kamp innebærer organisering omkring behov. Behovene må ikke bli borte i kampen. Istedet må vi bygge breie allianser som kan skape en samfunnsutvikling som ivaretar de reelle kroppsutfoldelsen, sanseligheta og solidariteten.

(Stoffet til denne artikkelen er hovedsak henta fra en artikkel i Politisk Revy, nr. 381/80.)

Alle kan delta, — I sitt eget tempo.

TROMSØ-MILA

Tromsø-mila går av stabelen igjen 1. oktober kl. 17.00 på Valhall for tredje gang. Arrangør er som vanlig elevene på gymseksjonen ved Lærerskolen.

Ideen om en massemønstring for trimløpere på bane stammer opprinnelig fra Trondheim-studentene og har siden spredd seg bl.a. til Oslo og Tromsø. Det er lagt vekt på å få fram at idrett

ikke bare er konkurranse men også sosialt samvær og lek. Premieringen blir derfor foretatt ved loddtrekning. Deltakerne må selv sørge for å telle antall runder, 25 stykker. De som er interessert, kan få vite tiden ved innkomst til mål.

I fjor deltok omkring 450 med en spredning over alle alderstrinn. Flere handikappede var også

med, hvilket arrangørene satte stor pris på.

Påmelding skjer enten i en av byens sportsforretninger eller for start. Deltakeravgiften på omkring 10 kr. går til dekning av drikke/suppe på matstasjonen og andre utgifter vedrørende arrangementet.

Vi sees under fellesstarten på Valhall.

SOSIALISTISK FRONT:

Nei til utvanning av motsetningene i studentpolitikken!

«Kan sos.front tenke seg å endre valgpraksis overfor studentavisa og delegatgruppa også?» spør NKS (Norges Kommunistiske Studentforbund) i Studentavisa nr. 3 -80, og henviser med dette til forslaget om instituttvis valg til Studentutvalget (SU). NKS mener at en ikke burde «sette allmenn-politikken først, men se på konkrete standpunkter — arbeidsprogram og vilje, evne til å sette det ut i livet». «Mener sos.front», spør NKS videre, «at det er demokratisk at andre standpunkter enn de sos.fronten har er ekskludert fra redaksjonen i avisa? Synes dere at delegatgruppa (DG) er representativt sammensatt....?»

Til dette er det følgende å si: Vi har i de siste åra opplevd en generelt synkende interesse for studentpolitikk i store deler av studentmassen. Dette har særlig gitt seg utslag i dårlig oppmøte på hovedallmøtene. Videre er det blitt stadig vanskeligere å fylle de universitetspolitiske styrer og utvalg med det foreskrevne antall studentrepresentanter. Det var på bakgrunn av denne erkjennelsen at Sosialistisk Front i vår som en prøveordning foreslo en ny måte å velge SU på. Vi mente det var nødvendig å styrke kontakten mellom grunnplanet — instituttene og instituttallmøtene — og studentenes øverste politiske organ, Hovedallmøtet (HAM). Vi så ordningen med at hvert institutt valgte sin representant til SU som et første skritt på vegen til å oppnå en slik kontakt. Hensikten var altså å nå ut til flere, å få en større del av studentmassen til å engasjere seg i studentpolitiske saker og — forhåpentligvis — å få bedre oppmøte på HAM. Hvorvidt dette forsøket gir positive resultater, gjenstår ennå å se.

Dette betyr ikke at vi ser på den nye prøveordninga som mer «demokratisk» enn den gamle i noen absolutt forstand, slik NKS tydeligvis forutsetter. Vi mener fortsatt at det viktigste spørsmålet for ei demokratisk studentorganisering ikke er hvem som innehar et bestemt verv, men hva

vedkommende har tenkt å gjøre mens han sitter der. Det sentrale for oss er altså innholdet i politikken, slik det f.eks. blir uttrykt i arbeidsprogram og politisk plattform hos de studentpolitiske frontene.

I forhold til dette representerer altså den nye valgordninga til SU etter vår mening også en negativ tendens, i og med at SU her ikke forplikter seg til å arbeide etter bestemte retningslinjer og prioriteringer. HAM's demokratiske kontroll med SU blir dermed svekket. Dette er et nødvendig minus ved den nye ordninga. For oss var det i denne konkrete situasjonen de andre hensynene som veide tyngst, behovet for å få opp aktiviteten i studentpolitikken.

Men NKS spør: Hvorfor skal ikke samme valgordning gjelde for redaksjonen og DG som for SU?

Vårt svar er: Fordi en slik omlegging for redaksjonen og DG's vedkommende ikke er nødvendig ut fra de samme hensyn som fikk oss til å foreslå en ny valgordning til SU. Ei heller ville det etter vårt syn innebære ei «mer demokratisk» ordning dersom den ble gjennomført.

NKS foreslår altså at man ikke skal «sette allmenn-politikken først» — dvs. velge på politisk plattform —, «men se på konkrete standpunkter — arbeidsprogram og vilje, evne til å sette det ut i livet». Et paradoks er det i denne sammenheng at da man fra NKS hold forsøkte å sette sitt forslag «ut i livet» ved å foreslå to kandidater til avisredaksjonen på et hovedallmøte i vår, så skjedde dette uten at det ble lagt fram et kvadder til arbeidsprogram. Man presenterte møtet for to navn — ferdig med det!

Men bortsett fra dette: Hva skal standpunkt til enkeltsaker bygges på, om ikke nettopp på holdning til de prinsipielle spørsmålene som angår utviklinga innenfor utdanningssektoren og den samfunnsmessige sammenheng som denne går inn i? DG skal gjennom Landsting og Landsstyre være med på å utvikle NSU's politikk.

Da nytter det ikke å stille opp med et knippe standpunkter til spørsmål som allerede er reist og besvart i et arbeidsprogram. Da må man selv være med på å utforme svar på nye spørsmål ut fra det grunnsyn man har på utdanningspolitikken. Vi mener at de som velger DG har rett til å bli presentert for dette grunnsynet til kandidatene.

Likedan med avisredaksjonen: Kan en avis redigeres ut fra standpunkter til en del enkeltsaker — selv om de er aldri så «konkrete» — eller forutsetter tvert imot en redaksjonell linje at man prioriterer stoffet ut fra et helhetssyn som i dette tilfellet omfatter både utdanningspolitikk og «allmennpolitikk»? Dette betyr imidlertid ikke at Studentavisa skal redigeres sekterisk i den forstand at ikke andre synspunkter enn redaksjonens egne skal få komme til uttrykk i spaltene. Men i den tida Sos.frontene har sittet i redaksjonen, har da heller ikke en slik praksis blitt fulgt, noe også NKS har innrømmet.

Vi tror ikke at den studentpolitiske aktiviteten vil bli stimulert ved at politiske motsetninger blir kompromisset bort gjennom at folk med ulike grunnsyn blir valgt inn i samme organ. Heller ikke tror vi det vil være noen fordel om prinsipielle synspunkter blir nedtonet så sterkt at man til slutt står igjen med et politisk minste felles multiplum som alle kan være enige i. Vi tror heller at en av grunnene til at studentene lar være å engasjere seg er at de ikke ser noen klare skillelinjer, noe å kjempe for eller imot. F.eks. har NKS' opposisjon mot Sos. Front ved de siste valgene til SU, DG og avisredaksjon båret preg av at man ikke har fremmet noen politisk kritikk av det arbeidet som har vært utført eller staket opp i det nye arbeidsprogrammet.

Sosialistisk Front vil fortsatt stille til valg til avisredaksjonen og Delegatgruppa på vårt politiske grunnlag, fordi vi mener dette er en politikk som ivaretar studentenes interesser og fordi vi ser disse to organene som viktige

Hvorfor kompensasjon for spesielt tidkrevende verv?

På siste hovedallmøte før sommeren ble det med knapt flertall vedtatt å åpne for at studenter som sitter i spesielt tidkrevende verv kan motta kompensasjon. Slike verv finnes i dag i Universitetsstyret, Samskipnadsstyret, Studentavisa og Studentutvalget. Dersom representanter i andre verv skal ha anledning til å motta kompensasjon, så må det godkjennes av hovedallmøtet. På den måten vil hovedallmøtet ha kontroll over hvilke verv som skal gi grunnlag for kompensasjon.

Sosialistisk Front, som la fram forslaget på hovedallmøtet, la vekt på at dette ikke innebærer at en går vekk fra prinsippet om at universitets- og studentpolitiske verv må organiseres slik at de lar seg kombinere med studier.

Enkelte verv er imidlertid så arbeidskrevende at det å inneha et slikt verv ikke kan kombineres med å ha deltidsjobb. For å hindre at dårlig økonomi skal være en grunn til at folk ikke kan ta på seg et verv, mener vi det er rimelig at det gis en viss kompensasjon for tapte muligheter til å skaffe seg ekstraintekt gjennom jobb. Det er snakk om kompensasjon. Det er ikke snakk om lønn. Enhver som har sittet i slike verv vet at det medfører mye arbeid. Representantene i Universitetsstyret kan bekrefte at det ikke er noen lettvinnt måte å tjene penger på.

Det kan selvsagt tenkes at de

kanaler for å komme ut med denne politikken.

Våre programmer, der politikken finnes uttrykt, bør derfor stå som en utfordring overfor dem som måtte være uenige med oss. De bør utforme en alternativ politikk, gå til valg på den og foreslå motkandidater til våre når de nevnte verv skal besettes. Dermed ville vi få en debatt om politiske spørsmål. Det synes vi er langt viktigere enn en innholdsløs krangel om hvordan vervene skal besettes.

verv som det gis kompensasjon for blir mer populære enn andre og like viktige verv — f.eks. AU-ene på instituttene — som ikke blir dekket gjennom kompensasjon. Dermed kan det bli vanskelig å skaffe folk til de sistnevnte. Men dersom det skulle skje, så må hovedallmøtet — som jo bestemmer hvilke verv som skal gi grunnlag for kompensasjon — ta opp spørsmålet på nytt og forsøke å finne ei ordning som gjør at alle verv blir fylt. Hensikten med vedtaket er ikke å nedprioritere arbeid på instituttene, men å hindre at spesielt krevende verv skal innebære økonomisk tap.

Hvorfor hastet det med vedtaket?

Når Sosialistisk Front ønsket et endelig vedtak på siste hovedallmøte var det fordi vi mente saka allerede hadde vært så mye debattert at det ikke var noen grunn til å trekke ut diskusjonen ytterligere.

Det var også et praktisk spørsmål for Studentavisa og Studentutvalget. Begge organene har en halvdagsstilling. Apnes det for at de som sitter i disse organene kan motta kompensasjon, så kan de dele midlene til denne stillinga og slik legge opp arbeidet på en mer kollektiv måte.

Det er ikke snakk om at Sosialistisk Front ikke ønsket å diskutere saka i sin fulle bredde. Vi mente det viktigste momentene var kommet fram og vi ønsket et klart vedtak. Utsettelse er et gammelt byråkratisk triks for å hindre at ting settes ut i livet.

Jens-Christian Smeby

Utdanning og skoleing er svært viktige virkemidler i kampen for frigjøring. Bare gjennom egen bevisstgjøring kan de svakeste gruppene i utviklingsland frigjøre seg. Det er en av grunnene til at SAIH har satset på utdanningsstønad.

Støtt SAIHs innsamlingsaksjon! Garanter for Namibias framtid

Frigjeringskrigen i Namibia blir stadig meir tilspissa. Etter at Zimbabwe vart frigjort, er det nå Namibia som er neste skanse for det kvite mindretalsstyret i Sør-Afrika. Dei sender stadig fleire soldatar inn i dei manibiske flyktningeleirane i Angola. Under påskot av å angripe «gerilja leire» blir store antal kvinner og barn drept, og leirane øydelagde. Situasjonen blir stadig verre, og det er stort behov for hjelp for å bygge opp flyktningeleirane og skape eit leveleg tilvære for dei 500.000 namibiske flyktningane i Angola.

Det er i samanheng med dette at SAIH-Studentane og Akademikarane Internasjonale Hjelpeland har satt igang ein innsamlingsaksjon for studentene i Namibia. Denne innsamlinga

kjem i tillegg til det vanlege innsamlingsarbeidet, og er ein kriseaksjon for Namibia.

Innsamlinga har som mål å opprette eit mor-og-barnsenter i ein av leirane sør i Angola. Heilt konkret vil vi for dei pengane som kjem inn bygge ein barnehage for å avlaste kvinnene i dette helse-senteret. Det er viktig å få oppfylt dei behova som kvinnene i flyktningeleirane har.

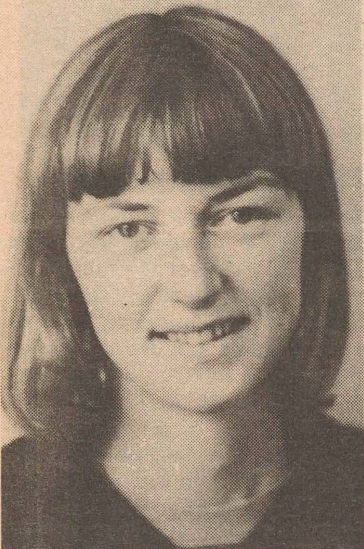
Innsamlinga har som mål å midt i september til midt i oktober på alle høgare lærestader i Norge. Du kan både betale støtte med ein gong eller tegne deg for eit støttebeløp kvar månad fram til neste vår.

Ved sida av denne innsamlingsaksjonen driv SAIH framleis det vanlege innsamlingsarbeidet, m.a. gjennom «SAIH-tjaren» ved

fagpåmelding. Frå dei pengane som kjem inn til vanleg blir det meste nytta til støtte til flyktningar frå det sørlige Afrika, ved stipend, støtte til skular eller undervisningsmaterieill i samarbeid med frigjeringsrørslene ANC og SWAPO. Nytt av året er også at SAIH har sett igang eit helseprosjekt i det frie Nicaragua, i samarbeid med Latin-Amerika-Gruppene. Nå er det ein doktor og to sjukepleiarar frå SAIH og LAGO på plass i det vestlege Nicaragua, i arbeid mot — tuberkuloseepidimiar i landsbyane.

SAIH driv også anna solidaritetshjelp og solidaritetsarbeid med grunnlag i dei pengane som kjem inn frå studentar og akademikarar. A gi pengar til SAIH-prosjekta er ein av dei beste måtane å drive aktiv solidaritet på ein måte som nyttar.

Har «økninga» av studielånet bedra studentenes økonomi?

Ragnhild Kaarbø, eng. grunnf.

Nei. Den dekker ikke inflasjonen engang. Studentene har kommet mye dårligere ut enn vanlige lønnsarbeidere. Det vi trenger er først og fremst større stipend.

Jeanette Magnus, medisin.

Lånet over tid er fremdeles for lite, slik at to studenter som har 6-7 års lange studier, ikke har råd til å etablere seg.

Eirik Falch, fiskerifag.

Andre utgifter har steget så mye at det er spist opp. Dessuten blir bare problemene større når en blir ferdig fordi renter og avdrag øker.

«Vinninga opp i spinninga»

Husker du de fagre løfter fra i vår fra en viss kirkeminister, der han signaliserte forståelse for og nesten sympati med de utdanningsøkendes elendige økonomiske vilkår? Javel, men resultatet ble dessverre uhyre magert. Har vi attpåtil i minne utgangspunktet for aksjonene i vinter (som forårsaket statsrådets utspill), fortøner situasjonen seg direkte deprimerende. Allerede på det tidspunkt, satt vi igjen med en reduksjon i kjøpekraft i løpet av de to foregående år, på 10 %.

La oss underbygge denne dystre karakteristikk av de økonomiske forhold med noen avslørende tall.

Innkommstida:

Kostnadsnormen (det du totalt får i lån og stipend) ble for 1980/81 kr. 2.280,- pr. mnd. Dette utgjør en økning på 130 kroner eller ca. 6 %. Hvis du nå i gledesrus over denne lille pengeslump skulle gå til spontane innkjøp av etterlengtet gods, må vi på det sterkeste mane til sindighet. For den andre sida av regnestykket inneholder nemlig flere poster som til sammen veier adskillig tyngre i pengeboka.

Utgiftssida:

Her utgjør satsene fra i fjor sammenligningsgrunnlaget.

Husleie (samskipn.hybel)	økt kr. 65,- pr. mnd.
Middag (kantina, gj.snitt)	økt kr. 30,- pr. mnd.
Kaffe/te (kantina)	økt kr. 5,- pr. mnd.
Semesteravgift	økt kr. 7,- pr. mnd.
Busskort	økt kr. 40,- pr. mnd.
Tilsammen	økt kr. 147,- pr. mnd

147 kroner er altså det vi må regne som utgifter som umiddelbart treffer oss. I tillegg kommer 10-12 % prisstigning på generelle varer og tjenester, bøker, klær, mat etc.

HVA SA MED VELFERDEN VED STUDENTHJEMMENE?

I jevn takt med at husleia øker, synker velferden på studenthjemmene. Vedlikehold og velferdstiltak faller bort, som resul-

tat av Samskipnadens innsparingstiltak. Dette berører alle boligene Studentsamskipnaden administrerer, men det beste eksemplet på dette er nok «provisoriene» i Breivika. Siden disse ble tatt i bruk i 1972 har vedlikeholdsarbeidet vært svært begrenset.

Det siste «utspillet» fra Studentsamskipnadens side var ned-

Studentboligene i Breivika er så nedslitt at de kan betegnes som ubeboelige.

leggelsen av resepsjonen ved Prestvannet turistheim/studentheim (eller hvem nå den er for). Denne nedleggelsen førte blant annet til at det gamle telefonanlegget med sentralbord og biapparater ble omlagt. Det er spesielt dette studentavisa har fått reaksjoner på. Slik anlegget nå «fungerer» med kun ett myntapparat på 39 enheter, er situasjonen håpløs.

En løsning på dette kunne kanskje ha vært at studentene ordnet et vaktsystem, hvor de selv betjente sentralbordet til fastsatte tider. Vi vet at en liknende ordning har fungert bra ved Tromsø lærerskole.

Hva i h.....e skal vi med Examen Philosophicum??

Universitetet i Tromsø er denne høsten blitt beriket med noen hundre nye studenter. Sannsynligvis er det endel av disse som stiller seg spørsmålet: «Hva i h.....e skal vi med forberedende, hvorfor i allverden må vi kaste bort et semesters studielån på noe filosofi-tull vi liksom godt kunne vært foruten, vi vil studere fag!!»

I det følgende er det ikke meningen å forsvare filosofiseksjonens forberedende opplegg for enhver pris. Det jeg skal gjøre er å peke på endel ting som kanskje ikke er så innlysende ved første øyekast, men som kanskje ikke er mindre viktige for det.

En ting vi kan være enige om, både dere som holder på med Ex.Phil nå, og vi som har vært gjennom den, at Ex.Phil. kan bli bedre. Ex.Phil. bør ikke sementeres i den formen den har i dag, den bør tvert i mot utvikle seg mot de intensjonene som ligger til grunn for studiet.

Hva slags intensjoner er så dette?

Jakob Meløe, professor ved filosofiseksjonen, har uttrykt det slik: «— A trene seg opp til å stille grunnleggende vitenskapsteoretiske, moralske og politiske spørsmål 1) til seg selv og til andre forskningsmessig arbeidende per-

soner 2) til forskningens institusjoner og deres praksis, d.v.s. også til vårt Universitets virksomhet og 3) til det samfunn som vi er virksomme i, både som forskningsmessig arbeidende studenter og som utøvere av et yrke».

A påstå at disse intensjonene er oppfylt, vil være å overdrive. Imidlertid mener vi at det er av stor betydning at det i det hele tatt finnes en del av universitetsstudiet som har slike uttrykte intensjoner.

Universitetet er et stort og

tradisjonstynget maskineri. Den stakkars student som våger seg inn, vil risikere å bli «spist opp» evt. knust av maskineriet.

— Det er absolutt ingen selvfølge at de «sannheter» som presenteres fra professorene, virkelig er sannheter. Vår rett til å stille spørsmål ved denne viten og den sammenhengen den prestenes i, bør være opplagt.

Her kommer Ex. Phil. inn. Gjennom Ex. Phil har vi muligheten til å trenge litt bak det farnisset universitetssystemet dekker seg bak. A lære å stille spørsmål ved «de evige sannheter» kan vise seg å være en verdifull egenskap.

Som tidligere sagt, dette må ikke oppfattes som et forsvar av filosofiseksjonens Ex. Phil. opplegg. Heller bør det oppfattes som et forsvar av vår rett til å kunne stille spørsmål ved den virksomheten vi driver med og inngår i. Det er en oppfordring til forsvar av rammene for Ex. Phil. Det er mye opp til oss selv å bidra til at rammene fylles med noe fornuftig. Ex. Phil. er ikke sementert for all evighet, all erfaring viser at et aktivt engasjement i forhold til studiene gir positive resultater.

